

Dirshu
דרשו' ד' ועזו
קרו עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | למייל: לקבלת הגליון

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 490

פנינים לפרשת בלק פ"ה

"הכנתי את השיעור היטב, אבל היה איזה עניין מוקשה שלא הצלחתי להסביר אותו, ובשיעור פשוט אמרתי שאת הנושא הספציפי הזה אני לא יודע להסביר כי לא הבנתי אותו בעצמי! מיד לאחר פרסום השיעור קיבלתי טלפון..."

הגאון רבי אריה זילברשטיין שליט"א מגדולי מרביצי התורה ומגיד שיעורים ב'דרשו', בשיחה מיוחדת עם 'לקראת שבת', לרגל תחילת לימוד מסכת פסחים במסגרת תוכנית 'עמוד היומי'

יעקב א. לוסטיגמן

לקראת תחילת לימוד מסכת 'פסחים' בתוכנית הלימוד 'עמוד היומי' מבית 'דרשו', וכדי להמחיש את גודל ההזדמנות והזכות שיש בפני כל יהודי באשר הוא, להצטרף ללגיונו של מלך ולחבור ליראי ה' ולחושבי שמו העוסקים בתורתו דבר יום ביומו מתוך דבקות של ממש בלימוד הגמרא בעומק הפשט, ובתוספת עיון, פנינו אל מגיד השיעור הנודע הגאון רבי אריה זילברשטיין שליט"א, ששיעוריו התפרסמו זה מכבר לשם ולתהילה, תחילה בתוכניות נוספות של 'דרשו' ובראשן תוכנית הלימוד של 'הדף היומי בהלכה', ובהמשך גם כמגיד שיעור בתוכנית 'עמוד היומי', שסוחפת אחריה אלפים ורבבות לומדים.

תחילה ביקשנו מהגר"א זילברשטיין שליט"א שיספר על האופן בו הוא נקשר עם ארגון 'דרשו' והחל למסור שיעורים לפי סדר התוכניות של הארגון.

"זה התחיל בלימוד של הלכות עירובין במחזור הראשון של 'הדף היומי בהלכה', מספר הרב זילברשטיין שליט"א. "באותה תקופה סיימנו ללמוד הלכות עירובין ביסודיות ובעיון אצלנו בכולל בטלזסטון, וב'דרשו' חיפשו מישהו שיאמר שיעורים על חלק ד' של המשנה ברורה, ויחבר את הציבור לנושא בצורה כמיטב היכולת בסייעתא דשמיא.

"ביום מן הימים הגיע אלינו לכולל הגאון רבי אביגדור ברנשטיין שליט"א, הרוח החיה שמאחורי כל הדבר הענק הזה. חושבני שאני

זוכר אפילו את המילים שהוא השתמש בהן כשהציג בפני את הרעיון. הוא אמר שב'דרשו' רוצים מישהו "שילך עם הלומדים יד ביד", בלימוד הלכות עירובין, לפי קצב הלימוד של 'הדף היומי בהלכה'.

"משם הכל היסטוריה. המשכנו עם השיעורים גם אחרי שסיימנו חלק ד' של המשנה ברורה, תחילה השיעורים היו מוקלטים, לאחר מכן גם מצולמים. בסייעתא דשמיא הם התקבלו יפה בציבור, ומספר המאזינים הלך וגדל עם השנים."

"בחדוד חשוון לפני יותר משנה וחצי, יצאה לדרך תוכנית 'עמוד היומי', ומאז אנחנו מתקדמים עמוד אחרי עמוד, יום אחרי יום, כבר סיימנו ב"ה את מסכת ברכות ומסכת שבת, כעת מסיימים עירובין ובסייעתא דשמיא מתחילים מסכת פסחים. כמובן שהסיום של עירובין הוא רגע גדול וחשוב מאוד עבורי, כי כל הכניסה שלי לאמירת השיעורים ב'דרשו' החלה עם לימוד הלכות עירובין...

"האמת שהתוכנית של לימוד 'עמוד היומי' היא דבר נפלא מאוד, ואני חושב שזה פלא גדול מאוד שלא חשבו על זה עד כה. יש בזה תועלת רבה כל כך, שקשה להבין למה זה לא נוסד קודם לכן".

בשיעורים הרב אומר גם את כל המפרשים על העמוד?

"לא בהכרח. המטרה שעומדת לנגד עיני באמירת השיעור היא להקל על הלומדים ולהמתיק אצלם את העמוד היומי. מי שרוצה להעמיק ולהרחיב ידע יכול כמובן ללמוד ותן לחכם ויחכם עוד, אבל בשיעורים המטרה היא לפשט את הלימוד ולתת את ההסבר בצורה הכי חלקה ובהירה שאפשר.

"ולכן, בכל הקשור לאמירת מפרשים מעבר לרש"י ותוס', זה תלוי בנושא, בסוגיא ובסוג ההערה או החידוש שאותם מפרשים אומרים. במקרים שתוספת הפירוש גורמת לכך שההסבר יתיישב טוב יותר על הלב, נביא את ההסברים הנוספים כמובן. במקרים שבהם זה הופך את הלימוד למורכב יותר ועלול לבלבל ולסבך, אני אעדיף שלא לומר את המפרש הזה בשיעור, כדי שהלומדים יוכלו לצאת עם סוגיא ברורה ומובנת היטב.

"המובן שבמקרים רבים, המפרשים מביאים הוספות שגם אם הן לא קשורות ישירות להסבר של הפשט, או שהן לא עוזרות להבנה טובה יותר של הסוגיא, הן נותנות לה תוספת טעם וממתיקות את הלימוד, ואז אשתדל כמובן להזכיר את אותן הוספות, כשהמטרה שעומדת תמיד לנגד עינינו היא שכל אחד ואחד מהמאזינים לשיעור יוכל לצאת עם סוגיא ברורה ובהירה בידו".

נשאל שאלה שנוגעת למגיד שיעורים רבים: הרב בוודאי מתלבט במקרים רבים לגבי מפרש מסוים אם להזכיר או לא, איך מקבלים הכרעה?

"שמעתי פעם פתגם שמקורו בשפה הספרדית אם אני טועה, ומשמעותו היא שהאויב של 'הטוב מאוד', זה ה'מצוין'.

"לפעמים אדם מכין שיעור או כל פרויקט אחר שהוא עובד עליו, והוא מגיע לרמה שהשיעור כבר ברמה טובה מאוד, אבל אז הוא רוצה להעלות אותו לרף של 'מצוין', ואז הוא רק גורע ופוגע, בחלק מהמקרים לא רק שהשיעור לא יהיה מצוין, אלא שהניסיון הזה גם יגרום לכך שהוא כבר לא יהיה טוב מאוד.

"זה נכון לא רק לגבי מפרשים, לפעמים אני אומר שיעור בסוגיות קשות, ואני לא 'סוגר' את הפשט בצורה מושלמת מכל הקצוות,

כי אני יודע שהשיעור ברור ב-90 אחוז, ואם אנסה גם בפעם הזאת למסור שיעור שהוא ברור במאת האחוזים, התוצאה תהיה שהוא לא יגיע גם לא ל-90 אחוז, כי תוספת ההסבר והניסיון להיות מושלם, רק יבלבלו את השומעים ויוציאו אותם עם הרבה פחות.

"לנצח בקרב זה חשוב, אבל המטרה העיקרית שלנו היא לנצח במערכה הכוללת. מי שרוצה לדעת את הש"ס חייב לדעת שלפעמים צריכים להתקדם הלאה גם כשלא הצלחנו להגיע לשלמות".

השיעור נמסר למעשה אל תוך המיקרופון ואל מול המצלמה. אין קהל בחדר בזמן מסירת השיעור. האם הרב מקבל לאחר מכן תגובות מהמאזינים?

"בוודאי. מגיעות הרבה מאוד תגובות, ומה שמעניין זה שהן מגיעות ממגוון מאוד מאוד רחב של מאזינים. יש מאזינים קבועים שהם תלמידי חכמים, אפילו תלמידי חכמים מופלגים, ויש גם אנשים עובדים במגוון רחב של מקצועות, גם בעלי תשובה, במגוון רחב מאוד של גילאים.

"סיפר לי אחד מגדולי מרביצי התורה בדורנו, מחשובי מגידי השיעורים בעולם הישיבות, תלמיד חכם מופלג, גאון עצום ומפורסם מאוד בציבור שאמר לי שהוא שומע את השיעור שלנו ב'עמוד היומי' דבר יום ביומו. הוא כל יום נוסע במכונית לישיבה, וחוז' ממנו ומהנהג שגם הוא אברך, יש עוד שלושה תלמידי חכמים שיושבים בספסל האחורי, וכל החמישה החליטו יחד שמאחר והנסיעה שלהם נמשכת בין עשר דקות לרבע שעה, זה זמן מתאים בדיוק לשיעור ב'עמוד היומי', והם מקשיבים לשיעור יום יום.

"בכלל, רבים מהמאזינים של השיעור הם אברכים שלומדים בדיוק בצורת הלימוד הזאת, של האזנה בדרכים. שמעתי על כמה וכמה קבוצות של אברכים ששומעים אתה שיעור יום יום.

"ויש גם אנשים רבים שעובדים בעמל כפיים. יש רופא מסוים, פרופסור גדול מאוד בתחומו שאמר לי שהוא מקשיב לשיעור יום יום, וביקש ממני אפ אפשר להקים עוד תוכנית של חמישה עמודים בשבוע, כי כל שבוע הוא מפסיד שני עמודים, בימי שישי ובשבת קודש, וקשה לו להשלים לאחר מכן.

"פעם אמרתי בשיעור המוקלט שאני לא יודע להסביר איזה עניין מוקשה. הכנתי את השיעור היטב, אבל היה איזה עניין מוקשה שלא הצלחתי להסביר אותו, ובשיעור פשוט אמרתי שאת הנושא הספציפי הזה אני לא יודע להסביר כי לא הבנתי אותו בעצמי!

"מיד לאחר פרסום השיעור קיבלתי טלפון מיהודי תלמיד חכם שהסביר לי את הנושא שלא היה ברור לי, ושמחתי מאוד שאכן זכיתי להבין. מבחינת השיעור המוקלט זה כבר היה מאוחר מדי, אבל לפחות אני עצמי יצאתי עם הסבר המתקבל יפה על הלב".

ממש כמו שאמרו "ומתלמידי יותר מכולם"...

"הוא לא תלמיד. זה יורת בגדר של 'חברים מקשיבים'..."

כ"ה תמוז
מתחילים
מסכת פסחים
ב'עמוד היומי'

עמוד היומי

עמוד גמרא ליום
במתינות בבהירות ובמתיקות
הצטרף עכשיו לאלפים שכבר טעמו את ה'גישמאק'
גם אתה יכול להיות ש"ס איד!

מתיקות

מבחן בארבעה מסלולים
שונים.
מידי חודש בלמעלה מ-600
מוקדי בחינה.
סיפוק חודשי נפלא!

מתינות

מגוון שיעורים מפי מיטב
מגידי שיעורים בכל השפות.
להאזנה בכל מקום, בכל עת
ובכל שעה בקו התוכן של
'דרשו'!

בהירות

מהדורה מיוחדת ומהודרת
של גמרא עם פירוש שפה
ברורה וביאורי עיון העמוד
מבית 'דרשו'.
מוענק חנים ללומדים!

הפעם זה תלוי רק בך! תצטרף תטעם תבין

כ"ה תמוז תשפ"ו גם אתה מתחיל
בלימוד מסכת פסחים והופך לש"ס איד

לימוד יומי של עמוד גמרא • גמרא עם ביאור עיון העמוד ושפה ברורה • מיטב שיעורים להאזנה בכל עת • לוח לימוד
אישי • כוללים וקבוצות לימוד • מבחן חודשי בארבעה מסלולים • מלגת פתיחה לשיעורים • מלגות לנבחנים
להצטרפות: 'דרשו' 02-5609000 או בעמדות נדרים פלוס

סטאלין רדף את היהדות והיהודים, אימלל כה רבים בהריגה, וב"גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" האם צריך שתהיה בלבי פנה חמה לרוסים שהגלוני לסיביר, רק משום שהתחתנתי ברוסיה, בבית חמי שסבל בעצמו מרורות מהם?! ממשה רבינו למדנו, שכן

מגיד המישרים הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל,
על מעלתה של הכרת הטוב, וגנותו של בלעם שכפר בטובה

"וַיַּחַר אֶף בְּלֶעָם וַיֵּךְ אֶת הָאֶתָּון בַּמֶּקֶל" (במדבר כ"ב, כ"ז)

בשעה זו שנפלה בחלקי מצוה להלחם בהללו שהחטיאו את ישראל בפריצות?! באותו יום הוא כבר ערך גיוס - לנקום בחטא הפריצות "גדול המחטיאו יותר מן ההורגו!"

משה רבינו ידע להעריך כמה שוה עוד שנת חיים של גדול כמותו, והבין כי אם ישאר בחיים, עם ישראל יכול להרויח הון רוחני וגשמי רב - חיים נוספים של משה איש האלוקים! אך הפקיר את הכל. ובכך לימד אותנו מהו חטא!

אם כן, מלחמת מדין לימדה אותנו, ראשית כל, מה המשמעות של חטא, ועד היכן מגעת חומרתו של עון. דבר נוסף היא לימדה אותנו: הגיוס של אותה מלחמה הגיוס שערך משה רבינו היה בו לימוד מיוחד לדורות.

דיברתי פעם לפני סגני אלופים האוהבים לשמוע על גיוס. סיפרתי להם על הגיוס הראשון בתורה - מלחמת מדין. שלושים ושש אלף חיילים יצאו למלחמת מדין - שניים עשר אלף למלחמה עצמה - חזית. שניים עשר אלף - לשמירת הכלים, ושניים עשר אלף - לתפילה, כך מבואר בתורה ובגמרא.

נמצאנו למדים כי שליש מהצבא המגויס היו חיילים שהתפללו. המתפללים הם חלק מהגיוס, אינם פטורים מהצבא - הם הצבא... אתם, אמרתי להם, חושבים כי אנו מצפים להענקת פטור מהצבא ללומדי התורה, טעות, אנו חושבים - כי הם הצבא עצמו. כך למדנו

"רבי יהודה אומר אילו היה רוצה משה לחיות כמה שנים היה חי, שאמר לו הקב"ה נקם ואחר תאסף תלה הכתוב מיתתו במדין. אלא להודיעך שבחו של משה. אמר: בשביל שאחיה יעקב נקמת ישראל? מיד וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא".

ישנו סיפור מבעל ה'שאגת אריה', סיפור אמיתי שהרב מבריסק סיפרו כמה פעמים: אשה זקנה נקשה על דלתו של רבי חיים מוואליזין ובפיה סיפור ובקשה בצידו: "לפני כחמישים שנה התגוררתי בכפר ליד וואליזין. באותם ימים ה'שאגת אריה' עבר ממקום למקום (היה זה בימי גלותו) והוא התאכסן בכפר שלנו במשך כחודש - חודשיים. ה'שאגת אריה' הקפיד שלא לאכול 'חדש' גם בחוץ לארץ. ולי (לאלמנה) היה קמח מהישן ונרתמתי לסייע בידי תלמיד חכם, ולכבוד שבת, בקביעות, הייתי אופה לו שלוש חלות. כאשר עזב את הכפר, בירך אותי - כי אזכה לעשירות ואזכה מכספי לבנות שלושה בתי כנסיות (כנגד ג' חלות) שנים בגולה ואחד בארץ הקדש".

"ברוך ה'" - המשיכה האשה לספר - "בעשירותי, בניתי בית כנסת אחד בוילנא ואחד בעיירה אחרת, (הרב מבריסק אמר כי התפלל באותו בית כנסת) והנה עתה קפצה עלי זקנה, יש לי את הסכום המלא - ממון רב, לקיים את המשך הבטחתו - לבנות בית כנסת בירושלים עיה"ק. אך כיון שאין מכרים בירושלים באתי לשאול אולי לראש הישיבה יש קשרים בירושלים - ואפקיד את הכסף בידו - והוא כבר יעביר אותו לתעודתו".

התפלא רבי חיים: "לכי הביתה, מה דוחק אותך, אם ה'שאגת אריה' בירך אותך, הרי לא תעזבי את העולם עד שתבני שלושה בתי כנסיות, יש לך ביטוח, מה בוער לך?!..."

ביטוח מה'שאגת אריה'. למשה רבינו היה ביטוח חיים מהקב"ה! - מלחמת מדין. כי הכל יודעים את דברי חז"ל, אילו משה רבינו ע"ה היה מעוניין לחיות עוד כמה שנים היתה לו יכולת, כי היה בידו משכון "נקום נקמת בני ישראל ואחר תאסף אל עמך" - אינך מת עד שתנקום במדין. לא היה לו ציווי ללכת מיד ולהלחם במדין, והיה ביכולתו לדחות את הנקמה.

עם כל זאת, החליט משה רבינו ע"ה: וכי אתחשב בחיים שלי

השיר היה מתארך זמן רב, "בים בם, בם בים - - - - ריבוננו - של - עולם..." ערב ראש השנה לחש החזן באוזני הגבאי הראשי של בית הכנסת: "אני מגלה רק לך, ר' גבאי, לכבוד ראש השנה הקרוב, יש לי ריבוננו של עולם חדש..."

גאווה לא: "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת" מהו בעל גאווה אמיתי? החשוב כי הוא יכול לעשות משהו בעולם. מדוע שיכיר טובה למישהו הרי אני עושה, אני אפרנס, אני מרפא.

"רבונו של עולם" חדש

בפולניה, מקום מגורי בילדותי, סיפרו על חזן בית הכנסת בחגים. הוא הקפיד לשיר עם מקהלה את ה"ריבוננו של עולם" הנאמר בעת הוצאת ספרי תורה מן ההיכל, השיר היה מתארך זמן רב, "בים בם, בם בים - - - - ריבוננו - של - עולם..." ערב ראש השנה לחש החזן באוזני הגבאי הראשי של בית הכנסת: "אני מגלה רק לך, ר' גבאי, לכבוד ראש השנה הקרוב, יש לי ריבוננו של עולם חדש...". חייך הגבאי השנון, ואמר: "חזן, חזן, הזהר לך, עד שתעשה ריבוננו של עולם' חדש הרבוננו של עולם יעשה חזן חדש, הוא חזק ממך, תישמר ממנו".

החיים, הבריות, השכל - כל נשימה ונשימה - תלויה ועומדת רק על הקב"ה וחובה להכיר טובה! כי בידיו הכל.

זו אכן שאלת המדרש (במדבר רבה כב, ג): "וישלח אותם משה" (במדבר לא, ו) אמר הקב"ה למשה: "נקום נקמת", אתה בעצמך, והוא משלח אחרים? אלא מפני שנתגדל בארץ מדין אמר: אינו בדין שאני מצר למי שעשה לי טובה. המשל אומר: "בור ששתית ממנו, אל תזרוק בו אבן" (יעוין בב"ק צב ע"ב). אני מבין, מילא, כשנשלח משה לגאול את ישראל וביקש לקבל תחילה רשות מיתרו, "מפני שקבלני יתרו ופתח לי ביתו ואני עמו כבן, ומי שהוא פותח פתחו לחברו נפשו חייב לו" (שמות רבה, ד, ב) מובן.

אבל מדין?! האם משום שיתרו התגורר במדין - ונדוהו שם, ורדפו בנותיו (רש"י שמות ב, טז) ואחר כך בקשו לעקור את עם ישראל וניסו להחטיאו בחמורות שבעברות - עודו חייב להכיר להם טובה? אשאל. אדרבה, ענו לי: סטאלין רדף את היהדות והיהודים, אימלל כה רבים בהריגה, וב"גדול המחטיאו יותר מן ההורגו" האם

מהגיוס הראשון של עם ישראל, המתפללים היו - צבא ההגנה לישראל.

דבר שלישי למדנו ממלחמת מדין: הפקרת חיים ולא הפקרת הכרת הטוב לאחר הגיוס, משה לא עמד בראש אלא שלח את פנחס ללחום עם המדיינים. שאל הקב"ה את משה, היתה עליך מצוה ללחום ומדוע הינך שולח שליחים? ובאמת, משהו לא מובן כאן, משה רבינו, מסר נפשו כפשוטו, על מלחמת קדש זו עד שהפקיר את חייו למענה, ולפתע בביצוע הלוחמה למעשה, הוא נעמד בצד ושלח את פנחס.

השיב משה להקב"ה, אינני יכול להילחם אישית, כי גדלתי כמה שנים במדין, מצאתי שם שידוך. הכרת הטוב. למדנו כאן פלאי פלאות: הפקרת החיים ולא הפקרת הכרת הטוב... עד היכן מגעת חובת הכרת טובה.

הנה משה רבינו לימד אותנו מהי הכרת הטוב עוד בעיצומן של עשרת המכות במצרים. לא הכה את המים והחול (מכת דם ומכת כינים), כי בגיל שלושה חדשים אמא הניחה אותו בתיבה ביאור, שם ניצל - במים, והכרת הטוב לחול כי השתמש בחול של מצרים להטמין את המצרי, לכן לא הכה אותם בידיו.

אך היה אפשר לתמוה, וכי היתה לאדמה אפשרות להתנגד ולמנוע ממושה רבינו ע"ה לקבור את המצרי בתוכה, א"כ, וכי חייב לה הכרת הטוב האם עשתה דבר למען משה?! אך כך לימדו אותנו גדולי ישראל, בחיוב הכרת הטוב. איזו עדינות של גדולי ישראל - הכרת הטוב למים ולחול!

הכרת טובה לאדם ולהקב"ה

"מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו" נשאלת השאלה וכי מה הוא אשם שאין בו דעה, מסכן מה הוא אשם שאינו יכול לעזור לעצמו? מסביר הסטייפלער זצ"ל - הכוונה למי שאין בו דעה ושכל להכיר טובה - עליו אין לרחם. אין לרחם! אתה לא מכיר טובה אין לרחם עליך!

מי שאינו מבין להכיר טובה זו כסילות. זו גם גאווה וחוצפה גדולה. מאד. ובכך מגיעים בהכרח לבריחה מהכרת הטוב לה'.

'עבודת האלוקים' אומר "חובת הלבבות" היא לחוש חייב - "בעל חוב" להקב"ה, "כל הכופר בטובתו של חברו כאילו כופר בטובתו של מקום", ואם כן, כיצד ישעבד לבו לאביו שבשמים, הרי כופר בטובתם של אחרים.

בעל גאווה לא מכיר טובה "כל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל את הקב"ה ואת כנסת ישראל" הברכה זו דוגמא של הרגשת חובה להקב"ה ואמירת תודה "ברוך אתה ה' - שהכל נהיה בדברו".

הכלל הוא כי אם אדם יודע בכל ליבו - הכל מוכרע רק בידי שמים, כל גרגיר פרנסה ובריות - הוא מכיר טובה, ומברך להקב"ה בכוונה ובכל ליבו. ואם הוא בעלה גאווה חושב ש"אני" מפרנס את עצמי וכו' וכו' אינו מכיר טובה. לכן, כל כך מאוס בעל גאווה.

דבר פלא תראו, על הקב"ה נאמר "השוכן אותם בתוך טומאתם" גם עם בעל עבירה טמא, הקב"ה כביכול למתגורר, אבל עם בעל

סיפר רבי לוי רבינוביץ בעל 'מעדני השולחן': הזמנתי את רבי שמשון אהרן פולנסקי מטעפליק לסדר קידושין בחתונת אחי. בעת החופה התברר שהצד השני הזמין את הגאון רבי ישראל מינצברג לסידור קידושין...

רבי שלמה קולדצקי שליט"א עם צרור סיפורים ועובדות נפלאות מרנן ורבנן גדולי ישראל בדורות האחרונים, אשר עשו כל שלא ידם כדי להימלט מן הכבוד • חלק ב'

"פי כבד אכבדך מאד" (במדבר כ"ב, י"ז)

סיפר רבי שלמה וולבה: הסבא מקלם הקפיד שהבחורים לא יקומו לפניו. פעם הגיע בחור חדש, וכשנכנס הסבא, הבחור קם. מיד יצא הסבא מבית המדרש ולמד מוסר במשך שעה! הוא הרגיש שזה מזיק לו.

החפץ חיים התנהג כשפל שבשפלים. ובהקדמה לספרו ליקוטי הלכות הוא כותב כך: אנכי הפעוט והשפל שבטל אנכי באחד מאלף אלפים נגד הגאונים הראשונים. אנכי רק כשמש קטן בבית המדרש המביא ספרי הרי"ף והרמב"ם על השולחן ללמוד בהם אין אנו נגד בני ענקים אלא רק כנמלים קטנים הרוחשים על הארץ לגמרא ולסברא. היה הח"ח משתדל בכל הדרכים לברוח מהכבוד. לא הסכים מעודו לקבל איזו נשיאות או לעמוד בראש איזה מפעל או מוסד.

אף בשיבתו לא ניכרה כלל ראשותו. הוא נהג בה כאדם העומד כאילו מבחוץ, והיה מדגיש תמיד שאינו ראוי לכך. כשהיה נכנס לשיבה היה רץ מהר שלא ירגישו בו ולא יקומו מפניו. בימי החגים כשהחזוהו בשיבה היתה מגיעה לשיאה והכל רקדו וצחלו. גם פניו הזהירו משמחה. אבל הוא לא השתלב בעיגולים ובריקודים ועמד מהצד, וכשהיו מזמינים אותו להשתתף היה משיב: מה אני כאן? אינני כדאי לרקוד בשיבה.

פעם בעת התלהבות השמחה, הרימו התלמידים את ראשי השיבה למעלה לאות כבוד והערצה כנהוג. בחור אחד הרהיב עוז, והרים גם את החפץ חיים. החפץ חיים הקפיד מאד על זה וגער בבחור.

חצי חצי

בעת שהחפץ חיים החל לעסוק בצרכי ציבור וליזום פעולות גדולות, השתדל לא להבליט את אישיותו בפומבי, והתחכם להדחק לצדדים ולהסתתר מאחורי גבם של אחרים, הוא לא הסכים מרצון לשבת בראש אסיפה, לפתוח אותה ולהופיע בתור מנהיג, ובחר תמיד להיות מהאחרונים. ואף בעת זקנותו היה מתרחק מזה בתכסיסים שונים.

כשהיו מפצירים בו, היה טוען: בהיותי צעיר כבן שלושים, לא פרסמתי את שמי על ספרי, כדי להתרחק מן הכבוד, וכעת הנכם מכריחים אותי לעת זקנה שארדוף אחר הכבוד.

סיפר רבי לייב בנו של החפץ חיים, שפעם נשאל הח"ח זצ"ל איך

נדמה לו בעיני עצמו כאשר מכבדים אותו ונושאים את כסאו על כפיים. והוא נענה ואמר: "כגרף של רעי"...

בעת מסעותיו של החפץ חיים לערי פולניה בענייני המגבית לטובת "ועד הישיבות", לא יכול היה להשתמט מקבלות הפנים, ובכל מקום היו עורכים לו כבוד רב, ונושאים אותו על כפיים, החפץ חיים סבל מזה סבל רב, והיה אומר, שרק בגלל החזקת הישיבות הוא מקבל עליו את היסורים האלה.

בספר 'תנועת המוסר' על רבי אהרן בקשט שהיה נואם בחדש עליון, וכל מתי שסיים נאומיו התחמק ונעלם מעיני הקהל בכדי שלא יחלקו לו כבוד.

פעם הזדמנו רבי אהרן ובעל ה'חפץ חיים' לעצרת גדולה שהוכרזה למען חיזוק טהרת המשפחה. המונים צבאו על פתחי האולם לראות את הרבנים החשובים. בסיום העצרת ניסה רבי אהרן להחזיק במנהגו ולברוח מן הכבוד שיחלקו לו, אולם הפעם לא הצליח.

ידע ה'חפץ חיים' מה שבדעת רבי אהרן לעשות, והכין את עצמו מקודם. תפסו בידו והחזיקו, וכך יצאו שני הגדולים יחד מהאולם. "כבודו רצה שרק אני אסבול מכבוד ואיענש על כך?", הפטיר ה'חפץ חיים', "יקבל נא כבודו את מחציתו ונתחלק..."

תחושת בחילה

על ה'דברי חיים' מצאנו מסופר כשביקר בעיר טרנוב חלקו לו כבוד מלכים. הדבר כאב לו מאוד ואז הוא פנה לבנו ה'דברי חזקאל'

**שמע זאת רבי ברוך בער, והניע
בידו בתנועת ביטול, באומרו:
טוב, דבר, אבל הוא תפס בקצות
שרווליו וחיפה בהם על שתי
אזניו כדי ששוב לא ישמע את
דברי השבח והתהילה...**

חתיכת בצל

באחת האסיפות למען חיזוק הדת, שנכח בה רבי אלחנן וסרמן, אמר הנואם: 'יהודי ברנוביץ! הידעתם מי שרוי בתוכם? הידעתם את ר' אלחנן מי הוא? והמשיך לתאר את אישיותו. כשהלה הוציא את ארבעת המילים "הידעתם מי שרוי בתוכם", מיד נשא רבי אלחנן את רגליו ונמלט מבית הכנסת כאדם הבורח מפני הדליקה. סיפר רבי לוי רבינוביץ בעל 'מעדני השולחן': הזמנתי את רבי שמשון אהרן פולנסקי מטעפליק לסדר קידושין בחתונת אחי. בעת החופה התברר שהצד השני הזמין את הגאון רבי ישראל מינצברג לסידור קידושין. מיד ויתר הרב מטעפליק על הכיבוד ונתנו לרבי ישראל. לאחר החופה ניגשתי לפייסו, אבל הוא הגיב: וכי מה זה הסידור קידושין? כבוד. ומה זה כבוד? כבוד שווה חתיכת בצל.

כל ימיו היה רבי שמואל רוזובסקי בורח מפני הכבוד, והיה נזהר שלא ידבק בו ממידה זו. בהזדמנות מסוימת רקדו סביבו תלמידים, הוא פנה לאחד ממקורביו ותבע שיפסיקו זאת מיד. והסביר, שכבוד זה דבר מסוכן, ומעולם לא היה רגיל בזה ועלול להינזק. וכך היה כשחזר מהנחת בארה"ב ומאות תלמידים באו לקבל את פניו, הוא התאונן שהרי "צריך יהיה לשלם אחר כך על כל זה".

בדומה לזה סיפר גם רבי יהודה עדס שליט"א: בשיבת 'קול יעקב' קיבלנו את פניו של רבי שמואל בשירה ובשמחה כמאות תלמידים המקבלים פני שכינה, ומלבד מה שהיתה ניכרת עליו עגמת נפש וצער שעושים כן, הנה לאחר יומיים אמר לי בשיחה טלפונית: 'זה מאד מסוכן! אתה מעורר אצלי את רגש הכבוד, אני מעולם לא הורגלתי לקבל כבוד.

"כשחלה, כתב במכתב, כי חושש שחוליו הוא עונש על מה ששנתיים קודם לכן השתתף באירוע מסוים בו עשו לו כבוד גדול, ואולי נהנה קצת מן הכבוד!

(גיליון 'וארטים לפרשת השבוע', קרח תשפ"ג, ע"פ קובץ 'כבוד')

משינאווא ואמר לו, אתה יודע למה אני דומה? לגנרל שסרח והולכים להוריד לו את דרגותיו אך לעת עתה הוא הולך עם כל הדרגות. איזה הרגשה רעה יש לו שחולקים לו כבוד וזה רק גורם לו בחילה כי הוא יודע שבאמת אין לו כלום.

כשהגיע רבי ברוך בער לארצות הברית במסעו למען ישיבתו בקמניץ. אחד מתלמידיו אירגן לכבודו 'דינר', ובמעמד כל הנדיבים שהתאספו, התחיל אותו תלמיד להציג בפני הקהל את תארו של רבי ברוך בער, את גדלות התורה שלו, ואת צדקותו המופלגת.

כששמע זאת רבי ברוך בער התחיל להראות סימנים של חוסר סבלנות, כי בענוותנותו הרבה לא מסוגל היה לשמוע את כל שפע דברי התהילה והשבח שהרעיפו עליו, ועם כל רגע שעבר נטרדה מנוחתו יותר ויותר, עד כי פנה בקול לנואם: שקר הוא, אינו אמת, אין הנואם דובר נכונה.

התלמיד כופף מיד את עצמו ולחש לאוזן רבו: רבי, הלא הגעתם לאמריקה כדי לאסוף כספים ולהתרים את הקהל למען הישיבה, וכאן באמריקה מוכרחים לדבר בשפה הזו, כי אחרת אין שום סיכויים להצליח בערב כזה, וככל שירבו התהילות והשבחים כך יגדלו הסכומים שיתרמו.

שמע זאת רבי ברוך בער, והניע בידו בתנועת ביטול, באומרו: טוב, דבר, אבל הוא תפס בקצות שרווליו וחיפה בהם על שתי אזניו כדי ששוב לא ישמע את דברי השבח והתהילה.

וכך המשיך לשבת עד לגמר הנאום של תלמידו. מחזה זה חזר ונשנה בערב נוסף שערכו לכבודו, ולאחר גמר המסיבה, כשהלך עם תלמידו לאכסנייתו, דיבר בהתמרמרות רבה על הגורל המר שנפל בחלקו, שכך מרעיפים עליו שבחים בלי גבול.

כשהגיעו לאכסניה, דאג בעל הבית להזהיר מראש, לבל יאכל מהדגים שהוגשו לשולחן, שכן הוא חושש שאינם טריים כל כך והם עלולים לגרום לו להרעלת קיבה. אך רבי ברוך בער לא שם לדברים הללו ואכל מן הדגים. לאחר סיום הסעודה נכנס לחדר שהכינו לו מבעוד מועד, וככל יתר בני הבית - אף הוא עלה על יצועו לנוח את מנוחת הלילה, אך כעבור זמן מסוים, כשכל בני הבית כבר נמו את שנתם, התעורר לפתע בעלי הבית בשומעו קול של הקאה, והוא התקרב לדלת חדרו של רבי ברוך בער, ומיד התחוויר לו, כי האורח הדגול הוא המקיא.

בראותו כך נכנס אליו בחרדה באומרו לו: הלא הזהרתי את הרב לבל יאכל מדגים אלה. אלא שרבי ברוך בער ענהו: כלום אתם חושבים שאני מקיא בגלל הדגים? לא מיניה ולא מקצתיה.

אני מקיא מכיוון שמעי התחילו להתהפך בקרבי מחמת בחילה וגועל מרוב השבחים והתהילות שהמטירו עלי בימים האחרונים, עד כי חשתי רצון להקיא בגלל זה.

פעם כשחזר מאמריקה, שם פעל לטובת הישיבה, דיבר לפני תלמידיו דברי חיזוק, ובין השאר אמר: יש לי את הזכות לתבוע ממכם, היו לי שם בזיונות וסבלתי עבורכם נורא, בכל מקום שהגעת י נתנו לי כבוד.

לימים סיפר ראש ישיבת 'מאור התלמוד' הגאון רבי חיים זליבנסקי זצ"ל לבנו, שביקש מהמשגיח לקבל חדר כמה שיותר קרוב לבית המדרש, לשאלתו מדוע הוא מבקש זאת, ענה: "ככה אני הולך לישון ומתעורר עם המנגינה העריבה של צוברי"

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', על השאיפות הגדולות של בלעם, וחוסר ההתאמה שלהן עם המציאות

"וַתְּהִי אַחֲרֵי־תִי כְּמֹהוּ" (במדבר כ"ג, י')

בלעם כוסף למוות מיתתם של אבות האומה כיסופין אלו באים לאחר שהגדיר את עם ישראל כ"עם לבדד ישכון", מה המיוחד בדבר זה שמביא את בלעם לכסוף למוות כיהודי? אך ברשות קוראי 'לקראת שבת מלכתא' המכובדים ברצוני להעמיד שאלה נוספת אם מדברי רש"י המביא דברי חז"ל מדוע בכלל העמיד הקב"ה נביא לאומות העולם, מבואר שדבר זה נועד כדי 'שלא יהיה פתחון פה לאומות לומר אילו היו לנו נביאים היינו חוזרים למוטב. לכן העמיד להם הקב"ה נביא, ודווקא הוא פרץ את גדר העולם... ומשמע לכאורה שמבחינתו של בלעם לא היתה לו שום גדלות, רק שהקב"ה השרה עליו נבואתו לסתום את פיות האומות, כאן לכאורה אנו רואים שבלעם כן היה בעל שאיפות נעלות, מדוע לא עמדו שאיפותיו במבחן המציאות? מה ההבנה בכך?

מה שנקנה בקלות - נאבד בקלות

מובא בגמרא (הוריות יג ע"א), והרמב"ם פוסק זאת להלכה (תלמוד תורה פ"ג ה"ב), שתלמיד חכם ממזר קודם לכהן גדול עם הארץ. מה המקור לכך? שנאמר: "יקרה היא מפנינים" (משלי ג, טו), ודרשו חז"ל: "מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים" - לקודש הקדשים.

ידידי הרב אליאסף בן טוב שליט"א אמר לי על כך ביאור נפלא: הפנינה נוצרת במעמקי הים. כאשר גוף זר חודר לתוך צדפה, הצדפה מפרישה חומרים העוטפים את הגוף הזר, וכך נבנית הפנינה. אט אט במשך מספר שנים. הסיכוי להיווצרות פנינה בטבע הוא קלוש ביותר, שכן בתשעים ותשע אחוז מהמקרים היא כלל אינה נוצרת, ולכן ערכה הוא רב ביותר. משכך, סיכנו בני האדם את עצמם וירדו למעמקי הים, בניסיון למצוא פנינים ולהתעשר, ובמקרים רבים מצאו את מותם.

ואז עלה רעיון בראשם של שני סינים: הם לקחו צדפות מהים, החדירו לתוכן גוף זר בתהליך כירורגי ועדין והחזירו אותן לים. שיעור הפנינים המושג בדרך זו עלה פלאים, ומיני אז הפכו פנינים אלה, המכונות 'פנינים מתורבתות', לברות השגה. מיני אז, צנח מחיר הפנינים והוא אינו יקר כבתחילה, למעט פנינים הנוצרות באופן טבעי, אשר מחירן מרקייע שחקים.

בלעם אומר בנבואתו הראשונה (כג, י'): "תָּמֹת נַפְשִׁי מוֹת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי אַחֲרֵי־תִי כְּמֹהוּ". בלעם עמד על החילוק בין יהודי וגוי לאחר מותם. בעוד שהיהודי עובר מיחידת דיור קטנה למקום גדול מאוד, הגוי מוטמן בקרקע כבעל חי, ונשמתו צרורה בגן החיות... כיף למוות כמו יהודי!

אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל: בלעם גילה השתוקקות למוות כיהודי, אך הוא לא השכיל להבין דבר בסיסי: לחיות כגוי ולמוות כיהודי - זה דבר בלתי אפשרי! מי שרוצה למוות כיהודי - עליו לחיות כיהודי! לפי זה נבין מדוע נבואת משה לא ניתנה לאומות העולם. הם לא היו מצליחים לעמוד בכל ההתחייבויות שנטלו על עצמם היהודים. ומהיכן הראיה הטובה ביותר לכך? מבלעם! בלעם הגיע לדרגות נפלאות ונשגבות, כמו שנאמר (כד, טז) "וידוע דעת עליון", וזכה לנבואה בדרגת משה רבנו, הגבוהה יותר מדרגת נבואתם של האבות הקדושים, אברהם יצחק ויעקב. ומה הוא עשה עם זה? חיפש קיצורי דרך!

הוא ידע שהשכר הטוב שמור רק למי שזוכה לעשות את רצון הבורא, ולכן רצה להגיע לפסגה ולמוות כצדיק נשגב, אך עד שעת המיתה היה בדעתו להמשיך לחיות חיי הפקרות ובהמיות.

לימים נשאל מה משך אותו למסור נפש בגיל כה צעיר ללמוד תורה שלא בדיוק הכיר אותה, ענה שהוא נמשך לבית כנסת, והיה שם יהודי אחד שהיה לומד בנעימה מיוחדת, ערבות התורה נשפכה ממנו וזה חדר עמוק לליבו הקט...

חמורות בראשו, עם הצלקת הזאת חי עד סוף ימיו... וכל זה לא מנע ממנו להמשיך ולהתעלות במקום תורה... הרדיפות האלו מצד משפחתו לא פסקו, הם התרחבו למשפחה מסביב, עד שנשאר בודד, בודד ממש, לאביו הזקן לא היה שום שליטה והוא התמודד קשות עם שאר בני המשפחה שנלחמו בו בכל הכוח, מבחינתם ההתנגדות הזאת היא הצלת נפשות. לא בעיה דתית היתה להם אלא בעיה קיומית, כך החדירו להם לראש, שמי שעוסק בתורה לא יצא ממנו כלום, וגם אוכל כדי להתקיים לא יהיה לו...

לימים נשאל מה משך אותו למסור נפש בגיל כה צעיר ללמוד תורה שלא בדיוק הכיר אותה, ענה שהוא נמשך לבית כנסת, והיה שם יהודי אחד שהיה לומד בנעימה מיוחדת, ערבות התורה נשפכה ממנו וזה חדר עמוק לליבו הקט, המנגינה של אביו ורבת שבתה את ליבו, והחליט שזאת תהיה שירת חייו.

מהר מאוד מצא עצמו כתלמיד בשיבת 'תפארת ציון' שם ספג תורה ויראת שמים, ובישיבה גדולה חשקה נפשו ללמוד משרותה של תורת בריסק, כך נעשה תלמיד מובהק למרן הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל בשיבת 'באר יעקב' כשאת אורחות חיו סופג מהמשגיח מרן הגר"ש וולבה.

ואיפה החתן?

בישיבת באר יעקב היה לאחד מגדולי המתמידים, לימים סיפר ראש ישיבת 'מאור התלמוד' הגאון רבי חיים זליבנסקי זצ"ל לבנו, שביקש מהמשגיח לקבל חדר כמה שיותר קרוב לבית המדרש, לשאלתו מדוע הוא מבקש זאת, ענה: "ככה אני הולך לישון ומתעורר עם המנגינה העריבה של צוברי", הוא תמיד היה ראשון בביהמ"ד ותמיד עזב האחרון.

באר יעקב של הימים ההם היה מקום שומם לחלוטין, ומצב משפחתו לא נתן לו לשהות בביתו כלל, וכך מיום שנכנס לישיבה

מדוע מחיר הפנינים המתורבתות נמוך בצורה כה משמעותית מהפנינים הטבעיות?

פשוט מאוד: מחירן הגבוה של הפנינים הטבעיות נובע מהעמל, היגיעה והסיכון הכרוכים בהשגתן. לעומת זאת הפנינים המתורבתות קלות להשגה, ועל כן מחירן נמוך בהרבה.

שיעור באהבת תורה

ברצוני לשתף את ציבור הקוראים בדוגמה חיה למי שחי בדד ומגיע לפסגות רמות, השבוע יחול הארציט של הגאון הגדול רבי אפרים צוברי זצ"ל, שנפטר ביום י"ט תמוז תשע"ט.

שבת שכולה חג היה בקהילתנו באשדוד עת היה מגיע הגאון רבי אפרים צוברי זצ"ל לשהות בבית בנו, ליל שבת היה מוסר שיעור בין קבלת שבת לערבית שבדרך כלל היה מתארך מעבר לשעה היעודה כי כשהיה רבי אפרים פותח פיו בדברי תורה היה כולו שמחה ומקפץ על הבימה כנער צעיר, ולא היה שייך לעצור אותו, גם מי שלא אחז את מהלך השיעור - קיבל שיעור אדיר של אהבת תורה, חשו איך תורה מחיה את הנפש.

שלד עצמות נמוך קומה היה רבי אפרים, אך גבהה קומתו באהבתו את התורה הקקדושה שהיתה משוש חיו, אחד מאברכי הכולל סיפר שלמד חברותא עם ראש הכולל ולפתע רימו לו בידו על פיו, קלט האברך שקשה לו לנשום, זאת היתה תקופה בה סבל קשות מקוצר נשימה, האברך השכיב אותו ועשה לו הנשמה, משחזר לעצמו בני הכולל היו מבוהלים ובקשו ממנו להתפנות לבית החולים, רבי אפרים הסתכל עליהם בבוז: "איזה שטויות, חבל על הזמן", ושקע מיד בתלמודו כבתחילה.

האברך המספר רץ להשיג מכשיר אינהלציה, וביקש ממנו שלפחות יתחבר כדי לקבל תרופה שתקל לו על הנשימה, רבי אפרים לא הסכים להתחבר בביהמ"ד שלא ימשוך את עיני האברכים ויגרום ביטול תורה, הוא עלה לעזרת נשים ושם התחבר, הם הכניסו לו חומר ל-5 דקות.

מששם האברך לב אחרי כמחצית השעה שעדיין לא ירד לביהמ"ד עלה לראות מה אותו, ומצאו כשהוא עדיין מחובר למכשיר ושקוע בלימוד, הוא פשוט לא שם לב שאיננו יושב בצורה רגילה, מבחינתו אין לו בעולמו אלא הגמרא ומפרשיה.

זה היה עצם חיו של רבי אפרים, אבל איפה צמח אילן פאר זה? ערש לידתו היתה בעת העלייה מתימן, כשהתייתם בגיל צעיר מאוד מאמו, ואביו שנשאר בחיים היה כבר זקן. אחיו שהיו בוגרים ממנו כבר הושפעו מהאווירה הקלוקלת שראשי המדינה החדירו בעולם, הם שלחו אותו ללמוד בבית ספר פשרני בפתח תקוה, הרבה אידישקייט לא רכש שם, אבל נשמתו כספה להתקדש בקדושת התורה, ולפלא שבגיל תשע כבר חתר להגיע למוסדות חרדיים, הוא ברח מהמקום והלך לחפש מקום לימודים לבדו.

הוא הסתובב בין יהודים יראי ה' והתחנן שיעזרו לו למצוא מקום תורני, הם פנו לפעילים ואלו הכניסו אותו למוסד תורני, אבל אז נכנסו אחיו לתמונה וניסו להניא אותו בכוח הזרוע, עד כדי פציעות

מתקדם למחלת הפרקינסון, לקחו בנו לרופא בכיר שחיבר אותו למחטים ואלקטרודות, בתום הבדיקה קרא לרבנית ואמר לה: אני בודק עשרות אנשים ביום כבר עשרות שנים, ואני רואה שהבן אדם לא אכל ארוחת בוקר מזה עשרות שנים, רואים זאת בעורקים שלו! הרבנית תמחה ביותר, זה לא יתכן, הוא שימש כראש כולל מחוץ לעיר יום שלם, עזב בבוקר וחזר בערב והייתי מכינה לו שתי סנדוויצ'ים בכל יום, אחד לבוקר ואחד לצהריים! אך הרופא התעקש שהבדיקות אומרות ברור שהוא עשרות שנים אינו אוכל.

היא שאלה אותו על כך, והוא ניסה להתחמק, אבל היא לחצה עליו עד שלא היה יכול והחל לבכות ולספר, שצם רבות על צאצאיו שיצמחו תלמידי חכמים, ומכיון שלא רציתי שתפריעי לי הייתי לוקח את הסנדוויצ'ים, אבל לזרוק אסור, ולכן זימן לי הקב"ה את אחד האברכים המתקשים בפרנסה ששמח לקבל ממני את ארוחותי!!!

כך גדל הילד אפרים, לבד, בלי תמיכה, עם הרבה התנגדויות, אבל סיגל לעצמו שהחיים זה "נאר תורה", ותורה בלבד!

את עול פרנסת הבית נטלה הרבנית שתחי' על עצמה, כשהוא אינו מתעניין במאומה! ביטוי נדיר פלט לאברך כולל שהת'עץ עמו איך להתפלל על פרנסה, ענה בפשטות "אני מעולם לא בקשתי מעבר למה שמודפס בסידור למרות שהיו קשיים, אבל להתפלל על עולם הזה? מהיכתי תיתי!".

גם כשהזדמן לו בעת שהלכו לעולמם חמיו וחמותו ודירתם נמכרה בא אליו גיסו, ת"ח מפורסם ובידו את החלק שלהם, סרב לקבל באומרו שאין הבת יורשת. גיסו לא ויתר ואמר לו, אנחנו האחים נותנים לכם זאת במתנה אתם הרי מחתנים ילדים, והוא השיב מיד "שונא מתנות יחיה".

כשהרבנית החליטה לצורך הכנסה נוספת לבנות יחידת דיוור להשכרה, וכמובן שהכל עשתה לבדה, היה זה כעשרים שנה לפני פטירתו, אך הוא מעולם לא עלה לראות את היחידה, כאילו אין זה שייך אליו כלל וכלל.

צוואתו האחרונה שכתב סיכמה את תמצית חייו, הוא ביקש מצאצאיו לעשות הכל כדי לחשוב כל הזמן בלימוד, ועל מצבתו ביקש לא לכתוב שום תואר, רק דבר אחד הסכים, שיכתבו שהיה לו תשוקה לדעת את התורה משחר נעוריו, וכך נחקק על קברו.

גדולה בחר לחיות בישיבה, גם בבין הזמנים נשאר על יד הסטנדר, כשנשאל מה אכל בימים ההם, היה עונה בפשטות שאיננו יודע, הוא היה מוצא על ספסל בכניסת ביהמ"ד מגש עם מעט אוכל, מסתבר שזה הגיע מביתו של הגרמ"ש זצ"ל ע"י אחת מבנותיו. כשנשאל מה היה לו לעשות שם בבין הזמנים, תמוה, מה הפירוש? ללמוד! וללמוד! לתמיהת ילדיו, אבא, בין הזמנים? בכל זאת מה עשית? היה הופך לסימן שאלה, מה יש לעשות, יש סטנדר, יש גמרא, מה יותר נופש מזה?!!!

גם נישואיו היו בחדר האוכל של הישיבה, הצעת השידוך היה ע"י ראש הישיבה, ומעשה שהיה כך היה, בת ישראל כשרה מי שלימים הרבנית צוברי, היא היתה מגיעה לבית ראש הישיבה לסייע בדי הרבנית, ביום מן הימים שאל אותה ראש הישיבה מה תבקש ממנו תמורת מסירותה לרבנית, והיא שלא כאורח חיי הימים ההם ביקשה שיברך אותה בבעל תלמיד חכם. במקום הכריז יש לי בשבילך, והפגיש אותה עם הבחור המתמיד הפלאי, והיות ולא היה מי שיעמוד בצד החתן נעמדו ראש הישיבה והמשגיח בצד החתן, את החתונה עשו בחדר האוכל של הישיבה.

בחורי הישיבה שכבר היו לבושים בבגדי השבת וציפו לחופה חיפשו היכן הוא החתן, הבינו שהוא מתארגן בחדרו, הלכו לחפשו שם, והחתן איננו, מאן דהוא אמר בבדיחות הדעת, לבטח הוא בבית המדרש... אבל הבדיחות של כולם היו הרצינות של החתן, ואכן מצאוהו שקוע בלימוד על יד הסטנדר. משניערו אותו, רץ לחפש בהשאלה עניבה שתכבד אותו כחתן, וכך הגיע מהגמרא והתוספות לחופתו. לאחר נישואיו לא חדל לרגע מעמלו, ברצונו החזק לשקוד בדרכי הפשט של בריסק דבק ברבו מרן הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל והיה דבוק בו עד סוף ימיו, גם משהוצע לו שנתיים לאחר נישואיו לכהן כראש כולל סרב לו הגר"מ, רק כעבור מספר שנים שהפצירו מאוד בהגר"מ שיתן לו להרביץ תורה לאברכים מבקשי תורה הסכים, ועם כל זה שהיה ראש כולל יום שלם, היה שם פעמיו מיד בסיום הכולל לבית מדרשו של הגר"מ לעוד מספר שעות, כדי להתבסס בדרכי הלימוד.

עשרות שנים בלי ארוחת בוקר

עשרים שנה סבל הג"ר אפרים מדלקת פרקים. כשגילו שזה כבר

מתכוננים לשבת יחד עם:
ר' חיים גולדברג
ור' יעקב אשר גרין
כל שבוע בקו השבת של 'דרשו'
077-2222-666

אחסידישער
שבת

כולם התפלאו, מה ראה ר' יחזקאל להתחדש בשבת זו בשטריימל ההדור? כמובן שהיו גם כאלו ששאלו אותו ישירות על רכישה יקרה זו שכידוע עולה בדמים מרובים, גם לאחר הירידה התלולה במחירי השטריימלך בחודשים האחרונים...

כמה שווה מילה של יהודי, גם אם היא נאמרה בפיזור הדעת ובלי שום מחשבה מקדימה

הרב צבי גטקור

"וַיֵּאָרָא בָּלֶעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְבָרְךָ" (במדבר כ"א, ד')

ראשו. הבינו, ר' יחזקאל אינו מהעשירים, והשטריימל שהוא חבש עד השבת הזו, היה או מהחתונה שלו, או שהשטריימל עצמו כבר עשה זה מכבר בר מצווה.

כולם כמובן איחלו לו איחולי 'תתחדש', ובד בבד התפלאו הרי 'לא חודש ולא שבת', לא בר מצוה ולא חתונה, ומה ראה ר' יחזקאל להתחדש בשבת זו בשטריימל ההדור? כמובן שהיו גם כאלו ששאלו אותו ישירות על רכישה יקרה זו שכידוע עולה בדמים מרובים גם לאחר הירידה התלולה במחירי השטריימל בחודשים האחרונים... ר' יחזקאל סיפר: בשבת שעברה לאחר הסעודה הלכתי לאחל מזל טוב לשכננו היקר, בשמחת ה'שלוש זכר' לרגל הולדת בנו. כשנכנסתי בירכתי כמובן את אבי הבן בחום, איחלתי לו איחולים נרגשים, לנחת של קדושה ברית בעיתה ובזמנה, וכל המסתעף. חיפשתי מקום לשבת ולאכול מין ממיני ה'פסול'אש' כמנהג המבואר בשו"ע ובנושאי כליו, להגיש מיני קטניות כתקרובת בשמחה זו.

בעודי מחפש מקום עברתי על יד אחד הנוכחים, איש לא מוכר, שאיחל לי 'גוט שבע'ס' עסיסי והוסיף, יש לך ממש שטריימל של פורים, אני חייכתי במבוכה לא עניתי דבר, התיישבתי היכן שהתיישבתי, טעמי מה שטעמתי, ברכתי שוב את בעל השמחה ויצאתי, וכמעט שכחתי.

ביום ראשון אני מקבל טלפון, האיש שמאחורי הקו מזדהה כמי שכינה את הכתר שלי 'שטריימל של פורים', וביקש את סליחתי. הוא הסביר לי שאחרי שהלכתי כמה מן הנוכחים הוכיחו אותו

בספר 'שערי תשובה' על ה'שולחן ערוך', מביא בשם הספר הידוע 'חסד לאברהם', מהו המקור לאמירתנו בכל יום בתפילת שמונה עשרה, "וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך", המקור הוא בלעם... בלעם ראה בחזונו, כי אין זמן ועת שאובי ישראל יוכלו להכחיד אותם, אלא טוב בעיני ה' לברכם.

כמה אנו חשים זאת על בשרינו, בזמנינו אנו, שככל שרק נחשוב ונחשב, מה זממו, אותם שונאי ישראל, שעמדו על הגבעות, כשאנחנו עם ישראל שוכן לבטח, ולא מבין מה מתכננים הארכי רוצחים, כמה טילים וחיילים הם הכינו לעת פקודה, כמה טריליונים הם השקיעו בתכניות, יותר מאשר מלא ביתו של בלעם כסף וזהב, פשוט מסרו את ממונם ונפשם למען המטרה של השמדת העם הנבחר, היו לא תהיה.

והוא ברחמי המרובים, הטיל בבוא העת מורך בלבבם, וינסו מנוסת חרב, וכל תכניותיהם עלו בעשן. הודו לה'.

התבוננות נוספת בלשון התפילה, היא כי לא רק שטוב בעיני ה' לברך את עם ישראל בכל עת ובכל שעה, אלא הברכה היא בשלום, היכן המקור לזה?

נראה לומר כי כידוע המדרש מספר כי בזמן מעמד הר סיני כאשר כל העולם כולו רעד ברעידת אדמה חזקה, וקולות שופר אלוקי החרידו את חללו, התאספו כל האומות אל בלעם, ואמרו לו, בלעם נביאנו, שמא מבול מביא ה' לעולם?

אבל בלעם אמר להם, לא מבול בא לעולם, אלא ש"ה' עוז לעמו יתן", ה' בא לתת לעמו ישראל תורה שמימית, פנו כולם חזרה למקומם בהפטיר את סיומו של הפסוק, "ה' יברך את עמו בשלום".

הרי שגם זאת התגלה לנו דווקא ע"י בלעם, כי ה' אוהב אותנו בכל מצב, ורוצה רק בשלומנו.

בלעם מלמד אותנו, כי באמת אין בידנו לקלל חלילה את הזולת, והכל כל מילה מכוונת מן שמיא, רק אנחנו יכולים לבחור להיות ממביאי הברכה, ברכת האלוקים ע"י דיבורים טובים. לנוכח עינינו נלמד הדבר, מהעובדה הבאה:

בשבת האחרונה נכנס אל ה'שטיבל' שלנו, אחד מחשובי המתפללים, כשאף אחד לא יכול לפספס את ה'שטריימל' ההדור המתנוסס על

"אני צעקתי כשאמרתי את זה", סיפר לנו מרן הגר"ש בעדני זצ"ל ושוב צעק למרות חולשתו הרבה: "בית דין! בית דין! צריך בית דין! גם הסטייפלר צעק כשהוא אמר לי את זה..."

מתוך שיחה מיוחדת ומרתקת שזכינו לשמוע מפיו של מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצ"ל,
על מתיקות התורה ועל הקמת עולה של תורה בקרב בני עדות המזרח • זכרתי ימים מקדם

יעקב א. לוסטיגמן

"פאָהלים נָטע ה' - (במדבר כ"ד, ו')

לפני מספר שנים זכינו לחלות את פני הקודש, ולהתקבל בחדר הלימוד של מרן הגאון רבי שמעון בעדני זצ"ל חבר מועצת חכמי התורה, ומקים עולה של תורה בקרב בני עדות המזרח בכל רחבי הארץ והעולם, זה עשרות בשנים.

רבינו הגר"ש זצ"ל האיר לנו פנים כדרכו בקודש לכל אדם באשר הוא, וכאשר שמע מפיו של פעיל 'אחינו' הוותיק הרה"ג ר' ישראל דחבש, שהגענו לכבודה של תורה, מטעם עלון 'לקראת שבת' מבית 'דרשו', פינה לנו מרן זצ"ל מזמנו היקר והקדיש לנו למעלה ממחצית השעה לשיחה שיש בה יסודות עמוקים לעניין לימוד התורה בפרט, ולכל עניינים שבקדושה באופן כללי.

הרבה בחורים היו שמחים לשמוע, אם הרב יכול אולי לתת להם איזו עצה איך לזכות ולהגיע למתיקות בתורה, לשמוח בלימוד התורה ולהתענג על הלימוד.

באים ושואלים אותי את השאלה הזאת לא פעם, ואני תמיד אומר לשואל, אתה הרי מתפלל על זה כל יום! מה אתה בא לבקש ממני? אתה מבקש ישירות מהקדוש ברוך הוא כל יום בתפילה, רק תבקש מעומק הלב, תתפלל על זה בכוונה "והערב נא", ותזכה לזה!

"ואם זה לא הולך לך, אם התפילה אל עשתה פירות, אז תתפלל שוב ותבכה! תבכה! אם היית חולה מסוכן חלילה וחס, איך היית אומר 'רפאנו'? בבכי! גם פה, תבכה! תעבדו על זה, תדברו על זה, ותתעסקו בזה בתפילה ובבקשה ובתחינה ותזכו לזה.

"ועוד צריך לדעת, שכדי לזכות למתיקות התורה חייבים לחזור הרבה על הלימוד. לחזור הרבה, זה מביא אהבה ללימוד".

ישנה תחושה שאולי פעם היה יותר קל העניין הזה, שבדור שלנו בגלל שיש כל כך הרבה גשמיות ומותרות, קשה יותר להרגיש מתיקות בלימוד, ההרגשה היא שפעם זה היה יותר קל, יש בזה משהו?

"אני לא יודע... הכל צריך עבודה, כל דבר צריך עבודה, לדבר לדבר להתפלל לבקש, לחזור, ככה מגיעים למתיקות התורה".

הרב אומר שצריך להתפלל חזק, אבל הבחור הרי לא יודע עד כמה זה חסר לו, איך הוא יבכה אם לא הרגיש אף פעם מתיקות בלימוד? "הוא בא ושואל אותי, בגלל שהוא מבין שחסר לו את זה".

נכון, מרגיש שחסר כי אמרו לו שיש דבר כזה, אבל לא בכזאת רמה

שהוא יכול לבכות ולהוריד דמעות על העניין הזה...

"אם לא יכול לבכות, לפחות יבקש. זאת גם דרגה, לבקש. אם אין טעם בלימוד, לא חבל? זה בוודאי חסר לך, אז תבקש תתמיד, תחזור".

"הרב שהציל אותי"

במהלך השיחה חשף הרב טפח וטפחיים משנות נעוריו ומעבודת הקודש שלו בבגרותו כמקים עולה של תורה בקרב בני עדות המזרח בכל רחבי הארץ.

הרב נולד בחדרה להוריו ע"ה שעלו לארץ מתימן. הוא מספר כי בחדרה היה מסתובב הגאון הצדיק רבי אלחנן פרלמוטר זצ"ל, שפתח את ישיבת נוברדהוק בעיר, בלי כסף ובלי תקציבים, והיה אוסף נערים מהרחוב, מדבר על לבם שיבואו ללמוד בישיבה, וכך העמיד תלמידים הרבה.

"זה היה הרב שהציל אותי", כך הגדיר הגר"ש בעדני זצ"ל, את הגר"א פרלמוטר זצ"ל, "הוא שלח אותי לישיבת נוברדהוק בירושלים ושם גדלתי. שם כיהן מרן הגרא"מ שך כראש הישיבה, ואני גדלתי על ברכיו.

"שלושה רבנים היו לי שגדלתי על ברכיהם" אמר לנו מרן הגר"ש זצ"ל, לאחר שהסתיימה השיחה, "הרב שך, הסטייפלר וחכם עזרא עטיה. אהבתי אותם אהבת נפש והם אהבו אותי מאוד".

"אמרתי לחכם שלום כהן (שליט"א), קח אתה את הישיבה בקטמון, את 'סניף פורת יוסף', כי אני רוצה ללכת לבני ברק לפתוח מוסד שיהיה יותר מישיבה. אבל חכם שלום אמר לי אני לא יודע להיות ראש ישיבה, אני לא יכול, לא יכול!"

"היו ישיבות בבני ברק, אבל לא היו ישיבות לציבור הספרדי, ובישיבות האשכנזיות לא קיבלו את כולם. היו ישיבות שקיבלו יותר, כמו ישיבת וואלוז'ין, אבל לא היתה ישיבה ספרדית אחת בכל בני ברק.

"אמרתי לחכם שלום כהן (שליט"א), קח אתה את הישיבה בקטמון, את 'סניף פורת יוסף', כי אני רוצה ללכת לבני ברק לפתוח מוסד שיהיה יותר מישיבה.

"אבל חכם שלום אמר לי אני לא יודע להיות ראש ישיבה, אני לא יכול, לא יכול! הוא לא הסכים שאלך. אמרתי לו, אני אבוא יומיים בשבוע ואסייע לך.

"זכורה לטוב אשתי הצדקת, שהסכימה ואפשרה לי לנסוע במשך שנים, כל שבוע הייתי נוסע לשם, ישן בלילה ונשאר עוד יום. והיא הצדקת היתה מסכימה בשמחה.

"בכלל, היא היתה צדקת גדולה אשתי, היתה הולכת מבית לבית להשפיע על בנות ישראל להקפיד יותר בענייני קדושה וטהרה, היא עשתה הרבה מאוד, והיתה הולכת דרומה וצפונה, בכל האזור כולו. איפה שהיו ספרדים, שמה היא הלכה להשפיע, כי היא ידעה שתהיה לה השפעה גדולה יותר על ספרדים, והיתה הולכת ממש כל יום כדי לעשות את הפעילות".

הגר"ש בעדני זצ"ל ציין בתוך הדברים כי הרבנית למדה ב'שפיצר' בירושלים: "זה היה תלמוד תורה לבנות של המזרחי. היתה אז תנועת 'המזרחי', והיה 'הפועל המזרחי', היום כולם מקולקלים... אבל אז העילית של המזרחי היו צדיקים, שמה היא היתה בשפיצר, העילית של המזרחי.

"אבל מאת ה' היתה זאת, על יד איפה שהיא גרה היתה קבוצה של בנות מטעם אגודת ישראל, בשבת מה עושים בשבת באגודת ישראל? בתי! ראתה אותם רוצה אחריהם, אמרה להם לפה אני רוצה להיכנס. למה? כי בשפיצר לא היו מקפידים כמו שם, הבנות

"בישיבה בירושלים" תיאר הגר"ש, "הרב שך ממש לימד אותנו יום ולילה. הוא לא היה אומר רק שיעור והולך, אלא היה יושב אתנו מהבוקר ועד הערב. לפני הצהרים היינו לומדים גמרא, כמו בכתה, ואחר הצהרים היינו לומדים 'קצות'..."

"לא ידעו שהוא כזה גדול בתורה"

מאוחר יותר, כשמרן הגרא"מ שך זצ"ל עזב את ישיבת נוברדהוק בירושלים כשנקרא לכהן פאר כראש ישיבת פוניבז' בבני ברק, עזב גם מרן הגר"ש בעדני זצ"ל את הישיבה, ועבר ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה.

"היה לנו שם רב גדול, ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל, הוא היה אדם עצום, ספרדי, אבל הוא לא היה מוכר ולא ידעו את זה שהוא כזה גדול בתורה. נהניתי מאוד ללמוד אצלו, אהבתי אותו אהבת נפש, וגם הוא מאוד נהנה ומאוד מצא חן בעיניו סגנון הלימוד שלי, כי באתי מישיבה שבה למדו בשיטה הליטאית, עם קושיות, תירוצים, פלפולים, והוא מאוד אהב את זה.

"לרב עטיה היה שם חדר שבו היה יושב ולומד ושם היה מקבל את התמידים שבאו להקשות קושיות ולשאל שאלות. אני זוכר פעם שלא שאלתי שאלות אחרי השיעור, והוא, הרב עטיה זצ"ל, דחק בי, "איפה הקושיות שלך? למה אתה לא שואל?". ככה גדלנו וגדלנו ב"ה.

"הישיבה היתה אז בלי פנימייה, ולכן קיבלו בה בעיקרון רק בחורים שהתגוררו בירושלים", סיפר מרן. "כשנכבשה העיר העתיקה על ידי האויב הערבי, והלגיון הירדני גרש את כל היהודים, גורשה גם ישיבת 'פורת יוסף', ולקח חלק מהיהודים בשבי.

"מאת ה' היתה זאת, שבאותה העת כבש הצבא הישראלי את שכונת קטמון, שהיתה שכונה ערבית יוקרתית מאוד, וכך היה מקום מסודר עבור כל מי שגורש מהעיר העתיקה, שקיבל בתמורה נכסים למגורים בקטמון, והיה מקום לשכן את כל המגורשים. כל אחד הגיע, תפס דירה, תפס מיטות וריהוט, היה 'חד גדיא'...

"וכך, אנחנו, ישיבת 'פורת יוסף', קיבלנו שם שני בנינים בתמורה לרכוש של הישיבה שהיה בעיר העתיקה ושתפס על ידי הלגיון הירדני.

"בהמשך דיברתי עם המנכ"ל של המקום, ואמרתי לו, אם יש לנו שני בנינים, למה שלא נעשה אחד מהם פנימייה? כך יוכלו לבוא צעירים שגרים במקומות אחרים ורוצים ללמוד ב'פורת יוסף'..."

עם מרן חכם שלום כהן זצ"ל

"וכך הוקמה ישיבה חדשה שנקראה 'סניף פורת יוסף', אני הייתי ראש הישיבה שם לקחתי את חכם שלום כהן (שליט"א) זצ"ל, הוא היה איתי שם יחד, וברוך ה' יצאו הרבה פירות. שניים מהתלמידים שלנו הגיעו עד בית הדין הגדול ברוך ה'.

"אחרי כמה זמן לחצו אותי גורמים שונים, ואמרו לי שאני צריך לבוא לבני ברק. למה בני ברק? כי בבני ברק לא היה אז כלום כלום, ממש אפס.

"החלטתי לשאול את מורי ורבי מרן הסטייפלער זצ"ל, באתי אליו ושאלתי אותו, יש תלמידים טובים ותלמידים לא טובים, האם מותר לסלק מהישיבה את הבחורים הלא טובים?
 "אז הוא חשב ואמר לי ככה: זה תלוי מה הכוונה לבחור לא טוב. אם הוא בחור שובב שעושה בעיות לצוות החינוכי, אז שישברו את הראש! שיתמודדו. הם מקבלים משכורת, הם מקבלים כסף. מה? הם הרי לא עובדים בחינם, שיעשו את עבודתם.
 "אבל אם הבחורים הלא טובים מקלקלים בחורים אחרים, צריך לשלוח אותם החוצה, ומהר.
 "מי שמקלקל אחרים, מהר לזרוק אותו.
 "אבל בשביל להחליט אם הוא מקלקל אחרים צריך בית דין! בית דין!"

"הסטייפלר צעק כשאמר את זה: בית דין, בית דין, בית דין!!!
 "צריך מושב בית דין כדי להחליט אם הבחור באמת מקלקל אחרים, אולי זה לא באמת ככה. אולי כן.
 "הסיפור ששמעתי סיפור נורא ואיום על בחורים שיצאו מהישיבה בתקופת הקורונה, ועכשיו לא נותנים להם להיכנס חזרה. אומרים להם "אתה מקולקל". מי אמר לכם שהבחור מקולקל? בדקתם את זה? עשיתם מושב בית דין כדי להכריע בעניין? דופקים אצלי בחורים בדלת, בחצות הלילה דפקו אצלי ואמרו לי שזרקו אותם מהישיבה. מה נעשה, הם שואלים.
 "היו אצלי קבוצה של מחנכים, דברו על הנושא הזה ואמרתי להם שיש לי פסק כזה מהסטייפלר, שאסור לזרוק בחור שלא מקלקל אחרים, ושצריך בית דין להחליט אם הוא מקלקל אחרים או לא. הם ביקשו שאכתוב את זה, כתבתי מכתב, אני לא יודע איפה הוא עכשיו, אבל כתבתי, ולאחר מכן שמעתי שהמכתב עזר הרבה.
 "בא אלי תלמיד חכם אחד, ואמר לי שהוא חשב לזרוק מהישיבה שלו ארבעה בחורים, ועכשיו כששמע את הפסק של הסטייפלר הוא חזר בו.

"אני רוצה לפרסם את הפסק הזה של הסטייפלר, אבל אני יודע איך לפרסם את זה!", אמר מרן הגר"ש, ואנו הבטחנו להשתדל בעניין לעשות פרסום לדברים.
 שאלנו את מרן, מי יהיה בית הדין שיוכל להכריע בעניין. האם צריך לכנס שלושה תלמידי חכמים שאינם קשורים לישיבה כדי להכריע? אבל מרן אמר שאין צורך בכך.
 "ראש הישיבה, המשגיח וה'רבה' (הר"מ) של הבחור, הם ישבו יחד ויחליטו במוטב תלתיא".

"אני צעקתי כשאמרתי את זה", סיפר לנו מרן הגר"ש ושוב צעק בקול גדול למרות חולשתו הרבה: **"בית דין! בית דין! צריך בית דין! גם הסטייפלר צעק כשהוא אמר לי את זה. כל כך כאב לו כשהוא אמר שמוותר לגרש בחור שמקלקל אחרים, שהוא צעק שצריך לזה בית דין.**

"תזהרו! זה לא היתר כללי! צריך בית דין!", זעק הרב בכאב.
 "עכשיו אני שומע על בחורים מסכנים שיצאו מהישיבה (בתקופת הקורונה) ולא רוצים לקבל אותם חזרה. זה פשע!".

היו הולכות בלי גרביים, והיא זה לא מצא חן בעיניה. אז היא הלכה לאגודת ישראל ואמרה אני הולכת ללמוד איתן, עם הבנות האלו שהולכות רק עם גרביים. הלכה לשמה ועשתה פעילות בתוך החבורה הזאת.
 "בכל אופן אני הייתי עוזר לחכם שלום בניהול הישיבה, אחר כך הוא עבר עם הישיבה לעיר העתיקה, לאחר מלחמת השחרור, בנו מחדש את הבניין של הישיבה שם, בניין עצום ויפה, הבניין שקיים היום. חכם שלום כבר הסתדר אז לבד ולא היה זקוק לעזרתי, אבל בכל זאת הייתי בא לתת שיחות בישיבה.
 "לאחר מכן היינו פותחים מתיבתות, הרבה מתיבתות, ללימוד תורה של צעירים. לאט לאט, פתחנו עוד ועוד, לאט לאט".

פנימייה עם בחור אחד

"כשהגעתי לכאן", אמר מרן הגר"ש על מקום מושבו באותה עת בכולל 'תורה וחיים' ברח' רבי עקיבא בבני ברק, "דבר ראשון פתחתי כולל. זה היה בדירה כאן. היה כאן קמפוס כזה של חנויות, הבעלים שבנה את המקום נתן לנו שתי חנויות להקים בית מדרש. שיהיה מקום מרווח יותר. ומפה פיזרנו כוללים בכל רחבי הארץ.
 "אחרי זמן מה באו אלי שני זקנים מתל אביב שאמרו שהם רוצים לפתוח ישיבה בשכונת 'התקוה' בתל אביב. אמרתם להם "השתגעתם? לפתוח ישיבה בשכונת 'התקוה'? מי פותח במקום בזה? זה מקום גרוע! מלוכלך! כל הצרות שבעולם יש שם. זאת הייתה אז שכונה רעה, מאוד רעה. נורא ואיום מה שהלך שם, היו שם עבריינים.

"לא רק שהם רצו לפתוח ישיבה, הם אפילו רצו שתהיה שם פנימייה, למה? כי הם הדפיסו קבלות של המוסד והיו כתוב שם שזה מוסד עם פנימייה. אמרתי להם תזרקו את הקבלות, תדפיסו חדש. אבל הם לא רצו, אמרו לי איך נזרוק? זה עלה לנו עשרה שקלים...
 "הכרתי בחור יתום מהוריו, עוד מישיבת פורת יוסף בירושלים הכרתי אותו, לפני הרבה שנים. לא היה לו בית, אמרתי להם שהוא ילך לישון שמה בשכונת התקוה, וכך הם יוכלו לקרוא למוסד שלהם, מוסד עם פנימייה. הוא מאוד שמח שהיה לו איפה לגור. אבל פתחנו שם ישיבה וכולל שגדל וגדל, כי הכולל שלנו כאן, היה הכולל (הספרדי) היחיד בכל הארץ, ולכן באו כל הזמן עוד אברכים ויכולנו לפתוח עוד ועוד כוללים. זה היה לפני ששים ושבעים שנה..."

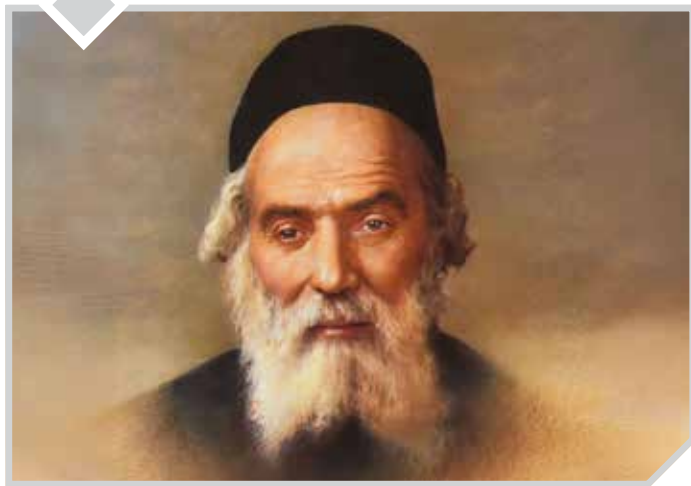

בסיומה של השיחה, ביקש מרן זצ"ל שנפרסם בשמו קריאה חשובה לראשי הישיבות והמחנכים, ואכן פרסמנו את הדברים שכו גלים ועוררו הדים נרחבים:

"יש בעיה אחת שמטרידה אותי מאוד", אמר מרן במהלך השיחה. "כשהייתי ר"מ בישיבה שם, בירושלים (סניף 'פורת יוסף' בקטמון), היו בחורים בישיבה, בחורים טובים ובחורים לא טובים. ואמרתי מה אנחנו מחזיקים אותם פה והם מפריעים ומקלקלים? האם מותר לסלק אותם מהישיבה? אולי נסלק אותם?"

פעם נסע החפץ חיים בעגלה, ובדרך התנמנם. כשהתקרבו לפרשת דרכים שם היה מוצב פסל, התבוננו המלווים לראות מה יהיה עם רבם כשיעבור בצומת, והנה דבר פלא...

"בדרך שאדם רוצה לילך, מוליכים אותו"

הרב בנימין בירנצוויג

"אם יתן לי בלק מלא ביתו פסוף וזקב" (במדבר כ"ב, י"ח)

בלעם הגייע לדרגה והכרה כה גבוהה, עד כי אמר "לא אוכל לעובר את פי ה'!" ואם כן הקשה הגה"צ רבי יעקב ניימן זצוק"ל, מה היתה הטענה על בלעם, הרי באמת לא רצה לעבור את פי ה'?

את התשובה הוא מביא בשם הסבא מקלם זצוק"ל, שבלעם אכן אמר "לא אוכל" וכוונתו היתה, כי רוצה הוא מאד לעשות כדברי בלק, אך לא יכול לעשות כן מפני דבר ה'. כך גם היה באמת, הוא לא ויתר על רצונו, וניסה לעשות תחבולות כדי שהקב"ה יסכים לרצונו, עד שאכן הרשה לו הקב"ה ללכת עם שרי בלק.

מכאן לימוד גדול לדרך עבודת ה' של כל אחד, יש אנשים שמקיימים מצוות וכוונת מעשיהם לעשות רצון הבורא יתברך שציונו לקיים מצותיו, ויש שמקיימים מצוות בלא שום כוונה לרצון ה' יתברך, מצידם הם היו מוותרים על 'התענוג' של עשיית המצוות, ועשים זאת בכורח כמי שכפאום לכך ומכח הרגלם.

אנשים אלו בסופו של דבר סרים מהר מן הדרך, ולא נשאר בהם הרבה לחלוחית של מצוות ומעשים טובים, אם בכלל. שכן כבר למדנו חז"ל (מכות י', ב') 'בדרך שרוצה אדם לילך, מוליכין אותו', גם אם יקיים מצוות כוונת רצונו היא שתקבע את דרכו - אם כוונתו לעשות רצון אבינו שבשמים, וליכוחו בדרך הזו למעלה להשכיל, ואם ח"ו אין כוונתו לכך, וליכוחו בדרך עקלתות עד אבדן דרך רח"ל.

יין במערת הקבורה

חז"ל מספרים במדרש רבה (ויקרא יב סו) מעשה באחד שהיה מורגל מאוד בשתיית יין ובשיכרות עד שהיה מוכר את כלי ביתו ושותה בהם יין.

אמרו בניו זה לזה, באופן כזה לא ישאיר לנו אבינו שום רכוש! מה עשו, השקו אותו יין עד שהשתכר, לקחו אותו והוציאוהו מחוץ לעיר ושמוהו במערה המוכנת לקבור בה מתים. כוונתם בזה היתה שכשיתעורר ויראה היכן נמצא, יבין את גודל הרעה בה הוא מצוי, ויתעורר לשוב מדרכו הרעה. השאירוהו שם והלכו להם לביתם, והוא נשאר שוכב במערה ישן בשיכרותו.

והנה עברה במקום שיירה של סוחרי יין טעונים כדי יין. כשהגיעו ליד המערה, שמעו קול המולה גדולה מהעיר, והיה נראה להם כקול מלחמה שפרצה זה עתה. מרוב פחדם ודאגתם עליהם ועל הסחורה

היקרה שבידיהם, חיפשו מד מקום להטמין את כמות כדי היין שברשותם עד יעבור זעם, ומשמצאו את המערה, פרקו במהירות את כל חביות היין, והניחו אותן במערה.

משהקיץ השיכור מינו, לא האמין למראה עיניו, בתוך מערה במדבר כזה, שפע של יין!! וכך הוא שותה כאוות נפשו ללא הפוגה, לאחר שלשה ימים אמרו בניו וכי אין אנו הולכים ורואים מה נעשה באבינו? הלכו להם ובאו לאותה מערה ומה הם רואים? אביהם שוכב ונוד היין נתון בפיו.

אמרו אף כאן אין הקב"ה מניח אותך, והואיל והוא נותן לך אין אנו יודעים מה לעשות נגד רצון הקב"ה, עשו ביניהם תקנה שכל אחד ואחד מביניהם ישקה את אביהם יום אחד יין...

אמר הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל על המדרש הזה, התפעלתי מדברי חז"ל אלו, לראות אשר בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, הוא לא רק בדרך הטבע אלא גם בסיבות רחוקות כמעט על דרך נס בסיבות שונות ורחוקות! ואם כך הוא לרוצה ללכת בדרך רעה, הרי מידה טובה מרובה ואם כן עד כמה גדולה הסייעתא דשמיא, כי לרע רק 'פותחין לו' אבל לטוב 'מסייעין אותו' למעלה מדרך הטבע.

'נמנום' של צדיק

סיפר מרן בעל האיילת השחר זצוק"ל, על מרנא החפץ חיים שהיה נוסע למכור את ספריו בכל רחבי מדינת ליטא ורוסיה, ובימים ההם היה נוהג במדינות שם, שבכל צומת דרכים היה מוצב 'שתי וערב' וכשהיו עוברים שם היו משתחוים לפניו או קדים לכבודו. מובן

המשך בעמוד 26

כל הפ

תכנית הלימוד לימוד גמ' בהספק קבוע של עמוד ליום בארבעה מסלולים. התכנית נועדה לאלו המבקשים לקבוע סדר לימוד כדי לר קל, וכן לאלו שכבר למדו את הש"ס ומעוניינים בחזרה החומר מדי חודש, על מנת להעשיר את היקף וקנין הידי

ביום שני כלל ישראל מתחילים בלימוד מסכת

בקו התוכן של 'דרשו': 077-2222-666

הניוז השבועי

דפי הלימוד ופנינים מיוחדים על הסוגיות הנלמדות נשלח בתפוצת אימייל מידי יום ראשון, ניתן להצטרף לקבלת הניוז בעמדות 'נדרים פלוס'.

מלגת פתיחה

תנתן למגידי שיעורים חדשים בהתאם לכללים, רישום ופרטים בעמדות 'נדרים פלוס'.

עמדות נדרים פלוס או במוקד 'דרשו': 02-560-9000.

חשוב מאוד לדייק במילוי הפרטים ע"מ שנוכל להעביר את המלגות ללא עיכובים.

כניסה למלגות

כל המשתתפים במבחן הראשון במסכת פסחים, יכנסו מיידית למסלול המלגות. טבלת המלגות והכללים נשלחים בדיוור ישיר.

שיעורים

ניתן להאזין לשיעורים הנמסרים ע"י הרבנים שליט"א במגוון שפות וסגנונות

מהדורת הגמרא

'דרשו' מעניק לכל לומד מסכת פסחים עם ביאור עיון העמוד ופירוש שפה ברורה מהדורת עוז והדר. הקונטרס מופץ במוקדי חלוקה בכל הארץ, פרטים בעמדות 'נדרים פלוס'.

לוח לימוד יומי

לוח יומי מפורט מופץ בכל בתי הכנסת בארץ.

רישום

הרישום באמצעות טופס 'דרשו' בכל

כ"ה רמז תשפ"ו גם אתה מתחיל בלימוד מסכת פסחים והופך לש"ס איד

פרטים:

ברמות שונות של העמקה ועיון, לצד תוכנית מבחנים כוש קנין נצח של ידיעה בש"ס, בבקאות בשילוב של עיון עיונית במתינות, עם שינון וחזרה ואפשרות להיבחן על נה במכמני הש"ס.

כ"ה תמוז

פסחים במסגרת העמוד היומי

רחבי הארץ, פרטים בעמדות 'נדרים פלוס'. 02-560-9000 והקשה על * (כוכבית).

ציונים

ניתן להאזין לציונים שלכם, באמצעות חיוג לקו התוכן 077-2222-666 שלוחה 4 וכן בעמדות 'נדרים פלוס'.

חומרי הלימוד

ניתן לקבל את חומרי הלימוד, לוחות, פרוספקטים ועוד. באמצעות פניה למייל: dro25609000@gmail.com

פתיחת מוקדי מבחן

תינתן אפשרות לפתיחת מוקדי מבחן בהתאם לקריטריונים. הרישום באמצעות מוקד 'דרשו' 02-560-9000.

קוד 'דרשו'

כל נבחן מקבל קוד 'דרשו', איתו הוא מזדהה במבחנים ובמערכות השונות, נבחנים ותיקים יכולים לשמוע את הקוד שלהם באמצעות חיוג למוקד 'דרשו'.

חבורות וקבוצות לימוד

הטבות מיוחדות לפתיחת חבורות וקבוצות לימוד, הרישום באמצעות מוקד 'דרשו' במס' 02-560-9000.

המבחן הראשון

על מסכת פסחים, דפים ב. - ח. יתקיים בעז"ה ביום שישי י"ד אב פרשת ואתחנן.

מוקדי מבחן

כ-600 מוקדי מבחן עומדים לרשותכם בכל

לימוד יומי של עמוד גמרא · גמרא עם ביאור עיון העמוד ושפה ברורה · מיטב שיעורים להאזנה בכל עת · לוח לימוד אישי · כוללים וקבוצות לימוד · מבחן חודשי בארבעה מסלולים · מלגת פתיחה לשיעורים · מלגות לנבחנים

להצטרפות: 'דרשו' 02-5609000 או בעמדות נדרים פלוס

ר' שמואל הבחין בכך ושם לב לניסיונות ההתחמקות. הוא ניגש אל ראש הכולל ושאלו: "מה עושים כאשר מגיע זמן פרעון הלוואה, ואי אפשר לפרוע?" "אנה אני בא?" חשב הלה בחרדה

ההידור המיוחד של החסיד רבי מנדל קומנשטר, באכילת מצה בפסח, שמצא חן באופן מיוחד בעיני הרה"ק בעל ה'צמח צדיק' מויז'ניץ זיע"א

"וּבְרַךְ וְלֹא אֲשִׁיבָנָה" (במדבר כ"ג, כ')

הנזקק חשב: 'אולי באמת לא הענקתי לו סכום כראוי לו?' ר' שמואל לא התמהמה. הוא יצא מן הבית, רדף אחרי האיש והעניק לו כפל כפליים.

וכך סיפר הרב שלמה לוין, מנכ"ל מוסדות קרלין, שהתגורר בסמוך לביתו: פעמים רבות ראיתי כיצד ר' שמואל מבקש את סליחתם של העניים, אולי לא נתן להם די...

מקנא אני בר' מנדל

לא אחת, כאשר יהודי לא פרע הלוואה שלו ממנו, לא זו בלבד שלא כעס עליו, אלא הבין שהאיש שרוי במצוקה, וייתכן שצריך להלוות לו שוב!

על דרגה מופלאה זו שמע לא אחת מפיו של הרבי ה'אמרי חיים' מויז'ניץ, שסיפר על אחד מחסידי הרה"ק בעל צמח צדיק מויז'ניץ: בבעלותו של הרב החסיד ר' מנדל קומנשטר הייתה חנות סיטונאית מצליחה ומשגשגת, שהכניסה רווחים נאים. בעלי החנויות הקטנות היו מגיעים לרכוש את סחורתם בהקפה, ור' מנדל רשם את חובותיהם.

בין הקונים היו גם יהודים עניים שבקושי הרוויחו את לחמם ולא הצליחו לשלם את חובם. הללו התביישו לשוב ולהיכנס לחנות והשתדלו לחמוק מר' מנדל.

אבל ר' מנדל מצא עצה... כשהגיע החג, והחסידים כולם נפגשו בחצר הרבי, היה פונה ללקוח וגוער בו: "תמהני עליך, ידידי ורעי! לקחת מחנותי סחורה בהקפה, לא שילמת עליה, ולא זו בלבד, אלא

סיפר הרה"ג ר' אליעזר מאירוביץ, מו"ץ בקריית ויז'ניץ: ילדה צעירה התדפקה על דלת ביתו של ר' שמואל דסקל. אביה ביקש מר' שמואל הלוואה, ור' שמואל אמר לו כי ישלח ילד לקבל את ההלוואה. האב שלח את בתו ולא גילה לה את סוד השליחות. לאחר זמן שוב ביקש האיש הלוואה מר' שמואל, ולאחר שהסכים שלח שוב את בתו להביא את המעטפה.

כך חזר הדבר ונשנה מספר פעמים. הסתקרנה הבת מאוד... מהו הסוד? מה הקשר בין אביה לר' שמואל דסקל? פעם אחת, כשר' שמואל מסר לידיה את המעטפה, אמר לה: "בעזרת ה', לאט לאט אחזיר הכל..."

עתה נודע לה מה הקשר... לבה התרונן: "אבא שלי הלווה לר' שמואל דסקל כסף, ור' שמואל מחזיר לו בתשלומים..." כעבור שנים רבות נודע לה עד כמה התחשב ר' שמואל ברגשותיה. לא היה אכפת לו שתחשוב כי הוא, ר' שמואל דסקל, לווה מאביה...

כשהלב מדבר

סיפר הרה"ח ר' יונה פוקס מקריית ויז'ניץ: ר' שמואל היה מרגיש מיד בחוש טבעי מיוחד האם העומד לפניו הוא נצרך, ועד כמה חשוב לתת לו. באחד הימים עמד ר' שמואל ושוחח עמי בביתו שברחוב רב סעדיה גאון.

לפתע הגיעה אשה ופרצה בבכי תמרורים על מצבה הכלכלי הקשה. ר' שמואל הושיט ידו אל החליפה, שלף ממנה צרור עבה של שטרות כסף, משך מתוכו שטרות רבים, ומבלי לספור העניק לאשה סכום עצום. רק שטרות בודדים נותרו בצרור.

כאשר התרחקה, שאלתי: "כיצד נתת סכום כה גדול על סיפורים... האם אתה מאמין לסיפורים?"

"הרגשתי שהיא מדברת מהלב", הייתה תשובתו הרגישה.

סיפר הרה"ג ר' כתריאל פריד, ר"מ בשיבת ויז'ניץ: האיש יצא מביתו של ר' שמואל כשארשת פנים פגועה נסוכה על פניו. זה עתה ביקש תמיכה, ור' שמואל העניק לו כדרכו סכום גבוה, אך משום-מה האיש נפגע כי לא קיבל את הסכום שציפה לו. הוא החזיר את הכסף ויצא מן הבית.

במקום שר' שמואל יפגע, נכמר לבו בקרבו. הוא הרגיש את לבו של

והנה הגיע ערב פסח. מדי שנה, כשבתנור נאפו מצות המצווה, שרף החסיד רבי מענדיל קאמאנעשטער ר' מנדל את חבילת השטרות...

ידעתי את נפשי, מנין אשלם סכום זה? חשבתי לבקש מר' שמואל שיוותר לי, אך התביישתי. וכי קל לוותר על סכום כה אדיר? מאז השתדלתי לא להימצא בקרבתו... עדיין לא הייתי סמוך למוסדות ויז'ניץ. גרתי ברחוב הגר"א בבני ברק ולא פגשתי את ר' שמואל אלא לעתים רחוקות. הקפדתי שלא להיות עמו ביחידות... אבל פעם אחת הוא תפס אותי! הוא ניגש אלי ולקח אותי הצידה... לבי החל לפעום בחוזקה. מה אענה לו? ואז פנה אלי בחיוך לבבי, הוציא מכיסו את שטר הערבות, ולנגד עיני קרעו לגזרים... ואמר לי: "ברוך, שכח מזה!" הוא לא המתין שאתבזה ואבקש מחילה. הוא הרגיש את המתחולל בלבי וויתר על החוב בחכמה ובגדלות שאין להן אח ורע.

זה לא הכסף שלי

סיפר הרה"ח ר' יצחק אונגר, המלחין לבית ויז'ניץ: בחור יתום גר בשכונתנו. באין לו תמיכה כלכלית, נאלץ לפנות לר' שמואל וללוות ממנו סכום כסף להוצאות נישואיו. ר' שמואל הלווה לו חמש מאות דולר (סכום עצום בזמן ההוא). כעבור תקופה הגיע הבחור להחזיר את הכסף. "איני מקבל זאת", דחה אותו ר' שמואל. הוא צירף הסבר מנומק: "ראה, הכסף לא היה שלי. הנני עוסק בייצוא יהלומים לחו"ל, ענף שמדינת ישראל מעודדת מאוד. היצרנים שמייצאים סחורה מכניסים רווחים למדינה ותורמים להעסקת עובדים בארץ, לכן על כל משלוח הם מקבלים מהרשויות תגמול מסוים כמתנה. כסף זה אינו שלי. הוא מיועד לחלוקה". החתן הצעיר האמין לדבריו... כך הצליח להקל על הנצרך ולהקנות לו הרגשה כי לא קיבל צדקה, אלא נתן לו כסף שאינו שלו ומיועד לחלוקה בלבד... (איש חסד היה, על הנגיד ר' שמואל דסקל זצ"ל)

הנך הולך וקונה סחורה בחנות אחרת, ואני מפסיד לקוח! ברצוני להציע לך שתוסיף ותקנה אצלי סחורה נוספת, וכשירווח לך, תשלם את חובך!", הקלה גדולה הייתה פושטת בלבו של היהודי. הוא חש בנוח כאשר ערך קניות נוספות אצל ר' מנדל, ואף הרגיש שהוא מייטיב עם בעל החנות כשאינו רוכש סחורה בחנות אחרת. כשחלפה תקופה נוספת, ועדיין לא הצליח האיש לשלם, היה ר' מנדל פונה אליו ברוגז מעושה: "עדיין לא שילמת, ולכן עליך להביא לי שטר שעליו חתומים אתה, אשתך והוריך!". האיש מיהר להביא את השטר וחש בנוח - הן חתם הוא על שטר. הוא אינו מקבץ נדבות! בעזרת ה' יבוא יום, וכל החוב ייפרע! כמוהו היו עניים רבים שהפקידו שטרות אצל ר' מנדל ולא הצליחו לפרוע את חובם.

והנה הגיע ערב פסח. מדי שנה, כשבתנור נאפו מצות המצווה, שרף החסיד רבי מענדיל קאמאנעשטער ר' מנדל את חבילת השטרות... "מקנא אני בר' מנדל, שזוכה לאכול כזית מצה כזו", היה הרה"ק בעל 'צמח צדיק' קורא עליו.

"ר' שמואל הלך בדרכו של ר' מנדל", סיפר בערגה הרה"ח ר' לייב בער שמענונוביץ מקריית ויז'ניץ. "שלושה עמודי חסד מופלאים היו בחסידות ויז'ניץ: ר' מנדל קומנשטער, ר' יודל עיבר רוזנברג ור' שמואל דסקל", סיים את דבריו.

אין צורך להתחמק

"לר' שמואל היו השגות של חסידים קדמונים", פתח הרה"ג ר' אשר פרנקל את סיפורו המופלא: ראש כולל ביקש מר' שמואל הלוואה לכולל. בהגיע זמן הפירעון, לא היה בידו לפרוע. לאחר זמן הבחין ראש הכולל בר' שמואל דסקל בחתונת ידיד. הוא התחמק מר' שמואל בבושה: "לא החזרתי את ההלוואה! הלוואי שר' שמואל לא יבחין די ויתבע את ההלוואה", הרהר. אבל ר' שמואל הבחין בכך ושם לב לניסיונות ההתחמקות. הוא ניגש אל ראש הכולל ושאלו: "מה עושים כאשר מגיע זמן פרעון הלוואה, ואי אפשר לפרוע?"

"אנה אני בא?" חשב הלה בחרדה. מדוע הכאבתי ליהודי יקר כר' שמואל דסקל?! וכי אין זה חילול ה' שאדם כמוני לא יפרע חוב בזמנו? המחשבות חלפו במוחו, אך בן רגע התהפכה הקערה על פיה...

ר' שמואל סיים את דבריו במאור פנים ובחביבות נפלאה: "אם אי אפשר לפרוע, מבקשים הלוואה נוספת!"

ראש הכולל לא ידע את נפשו. התפעלותו גברה כשר' שמואל העניק לו הלוואה נוספת, שהאירה את עיניו והעמידה את הכולל על רגליו. הוא למד שמר' שמואל אי אפשר, וגם אין צורך להתחמק...

ברוך, שכח מזה

סיפר הרב ברוך ולצר, סמוכ"ל ויז'ניץ (בשנים תשל"ט - תשנ"א) ר' שמואל הלווה לנצרך מאה אלף דולר, ואני חתמתי על שטר ערבות. לצערי הרב, נקלע הלווה לקשיים, ולא היה באפשרותו לשלם. לא

בערב שבת, עמדותי בתפילה ובתחינה, ליד הציון הקדוש, וביקשתי שיהא מליץ יושר עבורי, ולעורר זכות התוספות יו"ט זיע"א שאזכה מאת הקב"ה, להוושע בשידוך הגון לבני, במהרה ובשמחה'. חזרתי הביתה וכעבור שעה! הטלפון צלצל

כמה חמור העניין של שיחה בשעת התפילה, וכמה גדולה חשיבותה של עניית 'אמן' כהלכתה

הרב מאיר בנימיני

"מה טובו אהליך יעקב" (במדבר כ"ד, ה')

והוא סיפר: "נודע לי על תקנתו הקדושה של בעל תוספות יו"ט זי"ע, אשר בעקבות מאורעות הדמים בשנות ה'ת"ח-ת"ט, כאשר צרות קשות באו על עם ישראל מאת שונאיהם, עשה שאלת חלום לברר טעם הצרות. ובשמים השיבו לו כי הדבר נגרם עקב פחיתת הערך והזלזול בקדושת בתי כנסיות ומדרשות, ושיחות בטלות בבית ה' גרמו ש'דבר' נהפך ל'דבר' - ר"ל מגפה. והוא תיקן נוסח 'מי שברך' מיוחד, המיועד לאותם ששומרים את פיהם ואינם משיחים שיחה בטלה בשעת התפילה וקריאת התורה. ואמנם היכן שאני מתפלל אומרים את אותו 'מי שברך' מדי שבת בשבתו, ואני נזהרתי בזהירות יתירה בעניין זה.

כאשר הגיע בני היקר לפרקו, החלה תקופה ארוכה של עיכובים והשהיות, הרגשתי בעצמי כמי שהברכה הזו אמורה לחול עליו - מדוע אין היא פועלת ישועה?
עלה בלבי לעלות ולהשתטח על ציונו של מרן התוספות יו"ט זי"ע בעיר קראקא, אולם בשל ריחוק המקום וטרדת הדרך הדבר לא התאפשר.

ישועה מיידיית

לבסוף החלטתי לעלות אל ציון הרה"ק משאץ זי"ע כאן בלונדון, הידוע כמקום ישועות, ובמיוחד בערבי שבתות. בערב שבת, עמדותי בתפילה ובתחינה, ליד הציון הקדוש, וביקשתי שיהא מליץ יושר עבורי, ולעורר זכות התוספות יו"ט זיע"א שאזכה מאת הקב"ה, להוושע בשידוך הגון לבני, במהרה ובשמחה'.

אמרו בגמרא (סנהדרין ק"ה) - מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו, ביקש לומר שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות... אמר רבי אבא בר כהנא כולם חזרו לקללה חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות שנאמר (דברים כג-ו) ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוהיך.

וכתב בספר חרדים: "כל בית כנסת שבעולם מקדש קרוי, ושני חכמים גדולים מקובלים גדולים בדורנו פסקו לאסור הדיבור בבית הכנסת לגמרי, רק בדברי תורה ויראת השם, והם החכם השלם כמוהר"ר משה קורדיאוויר זלה"ה, (הרמ"ק) והחכם השלם כמוהר"ר יצחק אשכנזי זלה"ה (האריז"ל), וכבר הזכיר עונש השח אפילו שלא בשעת התפלה.

וכך מובא בספר 'שומר אמונים' "שמעתי לספר מהגאון הקדוש בעל 'אמרי אש' זצ"ל שפעם אחת היה אצלו תלמיד ששח בשעה שהש"ץ חזר השמונה-עשרה, וקראו אחר כך כל היום בשם 'גדול', ולא ידעו התלמידים טעם הדבר, ושאלו אותו, והשיב, מפני ששח בשעה שהש"ץ חזר התפלה, נעשה בזה בכלל חוטא וגדול עונו מנשוא כמובא בשלחן ערוך (או"ח קכד - ז) על כן קראתיו 'גדול', ודברי פי חכמים חן (שומר אמונים דף רנב').

ישועות של ממש

הסיפור הבא סופר מפיו המגיד מישירים הרה"ג ר' יוסף חיים גרינוואלד שליט"א, והתפרסם בגליון מעדני מלך: כל הפרטים דלהלן הם מעדות נאמנה.

בלונדון בירת הממלכה הבריטית, החליטו כמה מעסקני התורה ועמליה על רעיון נשגב לפתוח כולל לאברכים, כאשר הכולל ייקרא על שמו של הרה"ק משאץ זי"ע, שהתגורר בלונדון ושם מנוחתו כבוד. מכיון שאם אין קמח אין תורה, נרתמו העסקנים ויצאו במסירות נפש לאסוף נדבות מבעלי יכולת ומוקירי תורה.

בין הבתים שפקדו לצורך זה, באו גם לביתו של גביר חשוב, כאשר שטחו לפניו את מטרת בואם - קרי, החזקת כולל על שם אותו צדיק שקברו ידוע כמקום לפעול ישועות קטע אותם האיש ואמר: "אין לכם מה לספר לי. אני עצמי עד נאמן לכוחו של הרה"ק משאץ זי"ע".

חזרתי הביתה וכעבור שעה! הטלפון צלצל. מעבר לקו - שדכן ותיק שנעלם זמן רב, והציע שידוך מיוחד עם בת מיוחסת בעלת יראת שמים ומידות נאצלות. תוך כדי שהוא אומר: 'המדוברת היא... נכדת בעל התוספות יו"ט'.

במוצאי שבת, עוד שיחה, הפעם ממנהל הסמינר בו לומדת הנערה, שמאשר את כל הפרטים ומוסיף גם הוא: 'בת מיוחסת, מצאצאי התוספות יו"ט...'. ובתוך זמן קצר נסתיים השידוך לטובה ולברכה, וממנו זכיתי לתענוג ונחת למכביר.

סיים אותו גביר ואמר: "אין לכם צורך לשכנע אותי על כוח הישועות של הרה"ק משאץ זי"ע - אני ראיתי בעיניי, וחוויתי בבשרי. ובזכות אותה שתיקה בשעת תפילה - נתתי פי לה' וזכיתי לישועה כה נעלה - בדידי הוה עובדא!".

ויש לסיפור זה המשך: קבוצה של יראי ה' יצאה למסע תפילה על קברי צדיקים בעיר קראקא שבפולין. כשנכנסו לבית החיים הישן ונעמדו ליד ציונו של מרן בעל התוספות יו"ט זי"ע, עמד עמם במקום המגיד מישרים רבי יוסף חיים שליט"א ששיתף אותם בסיפור המרגש שסיפר הגביר מלונדון - אותו סיפור מפעים על השידוך המיוחד שנעשה בזכות ה'מי שברך' ששומרים עליו מדיבור בשעת התפילה.

הסיפור גרם להתרגשות עצומה בלבבות, והשתררה אווירה של התעוררות עמוקה ותפילה מכל הלב.

ישועות מקיפות

אלא שאז, בעודם סמוכים לקברו של הצדיק, אחד מהמשתתפים - שסבל במשך זמן ממושך מאבנים בכליות וייסורים לא פשוטים - החל לחוש כאבים חזקים במיוחד, כמעט בלתי נסבלים.

בתוך הכאב התעורר במה ששמע רגע קודם על הסגולה של שתיקה בשעת התפילה, ועל הישועה שפעל מרן התוספות יו"ט.

מיד קם, חזר לציון הקדוש, ובפשטות ובכוונה גדולה קיבל על עצמו קבלה חזקה - מהיום והלאה להיזהר בזהירות גמורה מלדבר אפילו מילה אחת בשעת תפילה וקריאת התורה, ולזכות בזכות כן לברכה הנאמרת ב'מי שברך' שתיקן התוספות יו"ט.

ולא עבר זמן רב - ממש לאחר שסיים את תחנוניו, וממש כמעשה פלא החלו לצאת מגופו אבנים קטנות שהיו מציקות לו זמן רב. אותו יום עצמו - נרפא כליל!

סוג של עבירה

כתב ב'הגהות יש נוחלין': בכל העבירות לא ראיתי כהנה. כי בשאר העבירות כגון גזל ומאכלות אסורות וכיצא בהן יצרו מתגבר עליו ויתאווה בהם להנאות גופניות, אבל בזה האיסור אין שום דבר יוצא ממנו, כי אם בזדון לבו וברצונו מורד באדונו ומושך עליו כח היצה"ר ומזלזל בכבוד הקדוש ברוך הוא בהיכלו הקדוש בפרהסיא בתוך קהל ועדה.

ובאשר שעבירה זו לא תיעשה בפחות משניים. אם כן הוא כירבעם החוטא ומחטיא, ועוון זה מעכב את הגאולה כמו שכתוב בזהר

הקדוש מאן דמשתעי בבי כנישתא אנהיג קלנא בשכינתא ועל זה מתעכבי ישראל בגלותא...

לכן כל ירא שמים יזהר מאד בדבר זה אפילו להשיב בשום דבר עד שיצא מבית הכנסת כדי שלא ילמדו ממנו לדבר דברים בטלים ויענש גם עליהם, כי איסור גדול הוא לדבר בבית הכנסת כלל. לא קודם התפלה ולא לאחר התפלה, והרבה בני אדם שאינם נזהרים בזה ועומדים לאחר התפלה ומשיחים זה לזה ומספרים מעשיות ומאורעות ואינם זוכרים שעומדין בהיכל הקדש במקום שהשכינה שם. ובאמת לא ידעתי מאין הא להם ההיתר לדבר בבית הכנסת כלל...

ולפי שהפרצה הזאת התגברה כל כך בתוך בני ישראל היה ראוי ונכון בכל הקהילות גדולות וקטנות להכריז בבית הכנסת להיות להם לאיסור בחרם גדול שלא לדבר שום אדם בבית הכנסת. ומשום גדר אפילו בצרכי צבור, ואפילו בדברי מוסר ותורה ויראת שמים זה עם זה, כי אם כל אחד ישים עיניו בספרו שלפניו, אולי השם ברוך הוא ברחמיו הגדולים והמרובים עד אץ סוף ירחם על אורך גלויותינו ויקרב לנו את הגאולה, וישלח משיח צדקנו במהרה בימינו אמן. (הגהות יש נוחלין)

חומר העניין

מעשה מפורסם בבעל ה'לבושים', זכור לדורות כאזהרה חמורה על חשיבות עניינת אמן. הגאון רבי מרדכי יפה, בעל ה'לבושים', היה רב בקהילה קטנה כשהוזמן לשמש כאב"ד בעיר פוזנא. הוא הסכים לתפקיד אך ביקש לדחות את נסיעתו כדי ללמוד תחילה את חכמת עיבור החודש אצל חכמי ספרד באיטליה ובוונציה.

במשך כרבע שנה למד הגאון אצל החכם אבובי הספרדי, ושם אירע המעשה המזעזע. יום אחד, כשהתינוק בן החמש של רבו בירך "בורא פרי העץ" בקול רם, ענו כל בני הבית אמן - חוץ מהגאון רבי מרדכי יפה שלא שם לב. כשראה רבו שתלמידו לא ענה אמן על ברכת הילד, כעס עליו כעס גדול ונידה אותו.

לאחר שלושים יום ביקש הגאון להשלים עם רבו, אך זה סירב. כשהפציר בו לדעת מה חטאו, השיב לו החכם: "תדע שאהבתי אותך יותר מבני, אבל היית חייב מיתה בשעה שלא ענית אמן על ברכת התינוק. אמחל לך רק בתנאי שבכל מקום שתגיע תדרוש ברבים על החטא הגדול של מי שאינו עונה אמן על ברכה".

החכם סיפר לו מעשה מזהיר: בספרד, לפני גירוש תתנ"ו, היה חסיד גדול ועשיר שהיה מקורב למלך ותמיד הציל את היהודים מגזירות. יום אחד, כשהמלך גזר שוב על גירוש היהודים, בא הקהל לחסיד לבקש שימליץ בעדם. החסיד רצה להתפלל מנחה תחילה, אך הקהל הפציר בו לבוא מיד למלך. כשהגיע לארמון, קיבל אותו המלך בחיבוק ונישוק.

באותה שעה הגיע כומר ממרחקים ובירך את המלך ברכה ארוכה בלטינית. החסיד, שלא הבין את דבריו, פנה לפינה להתפלל מנחה. כשסיים הכומר את ברכתו, קרא לכל הנוכחים לענות אמן, וכולם ענו - חוץ מהחסיד שהיה באמצע התפלה ולא רצה להפסיק.

"ראיתי כי טוב, וכך בהתחלת המחזור הקודם החלטתי לנסות גם לימוד בתוכנית 'קנין ש"ס'. הרי מה יקרה?, באם אצליח ואקנה קניין קנין נצח בכמה מאות דפים והיה זה שכרי, ואם אצליח ואקנה קנין באלפי דפים, והיה שכרי כפול ומכופל..."

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחרים על כל הש"ס

הרה"ח ר' אהרן כהן

לרגע נדמה היה לי, אולי טעייתי והנחתי גפרור בוער לצד חבית נפט. התגובות הנלהבות והמדרבנות לא הפסיקו להגיע. חלק הרגישו פשוט צורך להגיב על התועלת בחידוש השיחות עם הלומדים שלדבריהם מעוררות 'קנאת סופרים תרבה תורה' כפשוטו. חלקם אף מצאו 'מראה מקום' אליו הם יכולים לפנות כדי לשאול ולהתעניין לקראת החלטתם האישית להתקדם לידיעת התורה.

כך או כך, אני מרגיש בחוש. הסייעתא דשמיא הנגלית המלווה את מפעל התורה העולמי 'דרשו', מלווה אותנו גם כאן. זאת, לאור דברי מגיבים חשובים שבקשו לשמוע ולהבין האם חברי מסגרת 'קנין ש"ס' הנעלים חיים (כלשונם) ב'סיר לחץ' מבעבע ומפעפע; כל חודש מבחן על 30 דף, כל ארבעה חודשים מבחן מסכם על 120 דף, ושיא הלחץ והמתח מגיע כנראה בכל חצי שנה במבחן המסכם את כל הלימוד מתחילת המחזור ב'דף היומי' העומד כבר כעת על יותר מאלפי דפי גמרא...

בהשגחה עליונה נפלה בידי בדיוק השבוע הזכות לשוחח עם הרה"ג ר' דוד קליין שליט"א שהיטיב לחדד ולהבהיר נקודה חשובה זו. יצוין, שעם כל האמור להלן, אך אין צורך להתכחש או לחשוב אחרת מהמציאות המבורכת והמשובחת. כל אלו שהצליחו ומצליחים במסגרת 'קנין ש"ס' הם כאלו שהחליטו שבשבע שנים וחצי הבאות זה 'פרויקט החיים' שלהם.

רק מי שלוקח את זה ברצינות, זוכה ומצליח. אך עדיין אפשר ורצוי לגשת לפרויקט חיים זה ברוגע, בשמחה ובהנאה של ידיעת הש"ס כולו. נעבור כעת לשיחתנו עם הרב קליין שליט"א. ישמע חכם ויוסף לקח.

מתי הצטרפתם ל'קנין ש"ס'?

לפני שאענה, מחייך הרב קליין, אבקש להקדים: לדעתי, סדר לימוד ה'דף היומי' היא הדרך הטובה ביותר להגיע לידי ידיעת הש"ס - להוסיף דף אחד ביום, דבר ש'לא בשמים הוא'.

כמובן, צריך לזה להוסיף את העיקר, חזרה תמידית על הישנות בשאיפה שלא לאבדם, מי שבאמת עומד בזה, יזכה להיות בקי בש"ס בתוך פחות משבע וחצי שנים!

כאמור, חוזר ומדגיש הרב קליין, צריך להשתדל לחזור תמיד על הלימודים הישנים, ויש גם דרכים לשפר את הזיכרון, אבל העיקר, ללמוד באופן מסודר, עם זמן קבוע לחזרה על הישנות, ולא רק בזמן

הפנוי. [אמנם בהחלט, ניתן וכדאי לנצל גם את זמן הפנוי לזה, אם ייתכן מצב של 'זמן פנוי אצל אברך הלומד בתוכנית 'קנין ש"ס'...]. אחרי ההקדמה, חוזר הרב קליין לשאלתנו ומשיב בנעימות: הצטרפותי לדרשו התרחשה בעצם בשלבים. היה זה לפני שני מחזורים בהתחלת מסכת יומא. התעוררתי והצטרפתי למבחנים החודשיים.

בהמשך ראיתי כי טוב, וכך בהתחלת המחזור הקודם החלטתי לנסות גם לימוד בתוכנית 'קנין ש"ס'. הרי מה יקרה? אם אצליח ואקנה קנין נצח בכמה מאות דפים והיה זה שכרי, ואם אצליח ואקנה קנין באלפי דפים, והיה שכרי כפול ומכופל... כך הצטרפתי למסגרת 'קנין ש"ס', וב'ה על ידה אני זוכה להמשיך ולהתקדם...

מהו סדר הלימוד לקראת החזרות?

אף שכדאי לשמוע רעיונות וללמוד זה מזה מהלכים להצלחה, ולכך אני אכן מתראיין כאן, קצת קשה לי לפרט את סדר לימודי, היות שאני בעצמי שינתי כבר כמה פעמים את סדרי השינון והחזרות. אך עדיין העיקר הוא לכל אחד לנסות ולבדוק מה מתאים עבורו. אישית, מגלה הוא טפח, כעת אני כבר כאמור במחזור השני ב'קנין ש"ס', כך שמה שאני עושה עכשיו לא בהכרח מתאים למי שכעת מתחיל.

למעשה, איך אתה מתכוון למבחנים החודשיים?

בראש ובראשונה, הכל מתחיל מלימוד טוב. בכל יום משקיעים בלימוד טוב של ה'דף היומי', יהיה מה שיהיה בלי ויתורים או דילוגים חס ושלום. אחר שהלימוד ברור ומוכן היטב, מוסיפים ומסכמים את

הלימוד לצד שינון וחזרות כפי הצורך והיכולת. לקראת המבחן יום לפני משקיעים ועוברים על כל הלימוד החודשי לריענון וחזרות הלימוד.

כל הלימוד החודשי ביום אחד?

החינוך שהורגש אף דרך הטלפון, עזר לנו לקלוט את הסוד. קודם כל. כן. משיב הרב קליין. זה בוודאי אפשרי ומעשי להספיק לשנן שלוש דפים ביום. חוץ מזה, וכאן הוא מבטא את המהלך עליו מבוססת דרך הצלחתו. מבחינתי, הצטרפתי למסגרת המבחנים החודשיים ובהמשך גם ל"קנין ש"ס" היא לזכות לדרבון להוסיף בשינון וחזרות להגיע לשאיפת כל יהודי לדעת את הש"ס. כל לומד היודע שהוא עומד להיבחן על הנלמד, מקבל דרבון חשוב לחזור ולחזור עם רצון ליזכור. אבל אפילו אם קרה ולצערי לא הספקתי לשנן את כל הדפים מחמת אונס וכדומה, מטעים הרב קליין, אף שאני בוודאי לא שמח בזה, עדיין זה לא כואב לי כל כך. כי העיקר הוא המטרה אליה ברוך השם אני הולך ומתקדם...

איך מתכוננים למבחנים הגדולים של קנין ש"ס?

בהתחלה, כשמדובר במאות דפים, זה אכן קל וחוויתי. בהמשך השתכללתי ואני מחפש לעצמי מיני-מסגרות ומסלולי לימוד

שיגרמו לי לשנן עוד מסכתא ועוד מסכתא. כך אני מצטרף למסלולי לימוד במסגרת "ישיבה על קברו" המסייעים לי לשנן כסדר עוד מסכתות. אך כאמור, חזור הוא ומבקש להדגיש; הכל נעשה בלי לחץ. החלטתי שאני מנסה כל העת לשאוף יותר ולזכות ליותר, אבל בלי לחץ! בצורה ומהלך מחשבה שהכל ריווח. כל מסכתא שאני זוכה לשנן, כל דף שאני יודע טוב, כולו רווח, ומה שלא הספקתי, אספיק בעזרת ה' בהמשך.

האם אתה ממליץ לחברייך או מכריך להצטרף למסגרת?

למה לא? הוא מגיב כיהודי, בשאלה חוזרת. הרי כל אחד חולם בסופו של דבר ליזכות לדעת את הש"ס. כל מה שיכול לעזור להתקדם ולזכות לידיעת הש"ס, יבוא עליו ברכה. אבל הכי חשוב זה שלא תישארו בחלומות. אתם חושבים שאתם לא יכולים קנין ש"ס? בסדר, הצטרפו למבחנים החודשיים. כל צעד מקרב אתכם, עד שבסייעתא דשמיא נזכה כולנו ללמוד ולדעת את כל הש"ס כולו ברוב אושר והנאה.

לשליחת תגובות לכותב המאמר, או לשתף ב"טיפים" ורעיונות לצד דרכי הצלחה כתבו ל: a0533185209@gmail.com

המשך מעמוד 5 | הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

צריך שתהיה בלבי פנה חמה לרוסים שהגלוני לסיביר, רק משום שהתחתנתי ברוסיה, בבית חמי שסבל בעצמו מרורות מהם?

ממשה רבינו למדנו, שכן.

לא מובן? נכון, אז נסביר - האנושות מתחלקת לשנים, לא נעים לומר: לתלמידי משה רבינו, ולתלמידי בלעם הרשע.

משה רבינו הוא האדם שלא חושב שמגיע לו משהו: "ואתחנן אל ה'" (דברים ג, כג) אין חינון בכל מקום אלא מתנת חנם. אף על פי שיש לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם (רש"י). כל מעלה שיש בו, מהבורא יתברך. החיים ממנו. הכישורים, ממנו. היכולות, ממנו. "כי גם כל מעשינו פעלת לנו" (ישעיה כו, יב). "ה' אלוקים אתה החילות" (דברים ג, כד). אנשים סבורים שההתחלה לפחות מהם, ואז זוכים לעזרת שמים, "אקרא לאל גומר עלי" (תהלים נז, ג). "גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה (תהלים לז, ה) אתה תתחיל לגלגל, וה' יסיים (יעבץ אבות פ"ב מ"ב) אבל משה רבינו אמר: גם ההתחלה ממך (דרשות הר"ן, דרוש ט) דבר אינו ממני. הכל מקבל הוא, ועל הכל אסיר תודה ומכיר טובה. לאדם, ומכל שכן לבורא.

מולו ניצב בלעם, שיא האנוכיות, הכל סובב בעיניו סביבו. והוא מכיר בכך, ואומר לבלק: הושינו להיות שנינו כפויי טובה. בלק היה צאצא לוט שנצל מסדום בזכות אברהם ובלעם היה צאצא לבן שזכה לבנים בזכות יעקב, ושניהם מבקשים לאבד את העם שחייבים הם חיייהם לאבותיו (במדבר רבה כ, יט)!

ופרט נוסף למדנו בסוגית הכרת הטוב של משה רבינו: וכי חשבו המדינים להציל או לארח, להיטיב עם משה רבינו? וכי היו מועדים לכך שמצא אצלם מקלט? אין זה מענינו. אינו צריך ואינו רוצה לחשוב

מדוע היטיבו. די לו שקיבל מהם טובה! מחובתו לחשוב מה הוא חייב ותו לא! כך, כשלא הכה את היאור, אלא נצטוו להורות לאהרן, "לפי שהגן היאור על משה כשהושלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדע" (רש"י שמות ז, יט). ובמכת כנים "לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגן עליו כשהרג את המצרי וטמנו בחול, ולקה על ידי אהרן" (רש"י שמות ח, יב). וכי היה היאור מודע לכך שנושא הוא את תיבת הגומא, וכי מרצונו עשה זאת.

האם המפליג בספינה מכיר טובה למים, והטס באוירון מודה לאויר? וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם. משה רבינו מחפש למי להכיר טובה, כדי לתפעל את מידת הכרת הטובה. ואם יתרגל בה ויכיר טובה לבני אדם, יעלה ממנה להכיר טובה להוריו, "וכשיקבע זאת המדה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובה לה' ברוך הוא שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון, ושהוציאו לאויר העולם, וסיפק צרכיו כל ימיו, והעמידו על מתכונתו ושליומות איבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת שבלעדה היה כבהמה, ויעריך במחשבתו במה וכמה ראוי לו ליהרהר בעבודתו יתברך!" ("חינוך" מצוה לג).

ולכן, ומשום כך, הרגיל משה עצמו לא להסתפק בהכרת הטובה לסיבה הקרובה, כתיבה שהיצלתו, אלא גם לזו שמאחריה, למים שנשאו את התיבה. ולא רק ליתרו שפתח בפניו דלתו, אלא גם לעמו של יתרו. שמשם יעלה בהכרת הטוב שלב אחר שלב, עד לקב"ה הסיבה הראשונה. ה' משה רבינו ע"ה לא זו בלבד שהכיר טובה לצפורה, שהסכימה להנשא לו, אלא גם לסיבתה, ליתרו, ולסיבתו למדין - ואנו, מי מדבר על הכרת הטוב לשווער ולשוויגער - לאשה, מכירים?! ולהורים!

(והגדת)

מתוקים מהבש

היות שהיה אז פרשת בלק נענה אחד מהנוכחים ושאל מה עם פרשת השבוע פרשת בלק, היכן מרומזת בה אהבת ישראל?

"וירא בלק" (כב, ב)

הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפטא זי"ע, ישב פעם אחת עם תלמידיו ודיבר על ענין חשיבות אהבת ישראל. ובאמצע השיחה נענה ואמר שבכל פרשה ופרשה שבתורה אפשר למצוא רמז לענין אהבת ישראל. היה זה בעידנא של של שמחה, והוא התבטא ואמר שכל מי שרוצה יכול לשאול אותו על כל פרשה היכן הוא הרמז והוא יענה להם, והיות שהיה אז פרשת בלק נענה אחד מהנוכחים ושאל מה עם פרשת השבוע פרשת בלק, היכן מרומזת בה אהבת ישראל?

ענה הרבי ואמר: בל"ק הוא ר"ת ו'אהבת ל'רעך כ'מוך. שאל החסיד בתמיהה, רבי, הלא בלק כותבים ב' וק' ולא ב' ובכ', ענה הרה"ק מאפטא ואמר, כי אכן זהו הרמז, שצריך לאהוב כל אחד ואחד מישראל כמו שהוא ובאיזה פנים שיש לו, ובכל מדריגה שעומד, ולא משנה אם ב' או ב' ואם בק' או בכ', בכל אופן צריך לאהוב אותו ולקיים מצוות ואהבת לרעך כמוך. ובאותו ענין, מורי זקני רבי ישעיה פוקס זצ"ל בספרו 'פתח תקוה' על התורה, מפרש על דרך הדרוש, ואהבת לרעך - אם אתה נוהג עם רעך באהבה ואחוהה, כמוך אני ה', גם אני אנהג עמך כך.

"מפני שהיה בלק 'ערליכער גוי' שקיים את ההלכה בתכלית השלימות, בדין הוא שיטול שכרו ותיקרא הפרשה על שמו"

"וירא בלק" (כב, ב)

ישנה שאלה מפורסמת על עצם שמה של פרשתנו, הכיצד נקראת היא על שם בלק הרשע וצורר היהודים, והרי על הפסוק (משלי י ז) "ושם רשעים ירקב", אמרו חכמינו ז"ל במסכת יומא (לח:): "רקביות תעלה בשמותן, דלא מסקינן בשמיהו", ופירש רש"י "לא יקרא אדם לבנו שם אדם רשע". ומכל שכן שפרשה שבתורה אינה ראויה שתיקרא על שמו של רשע מרושע.

מובא מהרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע בדרך צחות על פי מאמר חז"ל "הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב", והנה בלק בא קיים הלכה זו בתכלית השלימות, שהרי אף על פי שידע בלק היטב שנהרו בני ישראל "אל תצר את מואב" (דברים ב ט), ולא היה לו להתירא מפני בני ישראל, אף על פי כן שכר את בלעם לקלל את בני ישראל כדי לקיים 'הלכות גוי' בהידור, ומפני שהיה 'ערליכער

גוי' שקיים את ההלכה בתכלית השלימות, בדין הוא שיטול שכרו ותיקרא הפרשה על שמו.

מעשה נפלא מובא ב'פרי עץ חיים' לגדול תלמידי האריז"ל רבי חיים ויטאל זצ"ל ובספרי מקובלים נוספים על אחר מגורי האריז"ל רבי אברהם הלוי, ששימש את האריז"ל.

בשבת אחה"צ פרשת בלק נכנס אצל רבו ומצאו ישן ושפתיו רוחשות מתוך שינה, ומגודל חשקו ורצונו להשכיל בתורת רבו קירב את אוזנו לשמוע את דבריו, ותוך כדי הדברים ניעור האריז"ל ושאלו למעשהו, והשיב לו באימה וביראה שרצה לשמוע את דברי תורתו. אמר לו האריז"ל 'תמיד כשאני ישן נשמתי עולה למעלה דרך שבילין ונתיבות הידועים לי, ומלאכי השרת באים בעדי ומקבלים נשמתי ומביאים אותי לפני מטטרון שר הגדול, והוא שואל אותי לאיזה ישיבה אני רוצה לילך כנ"ל, ובאותם הישיבות מוסרים לי רזי וגנזי התורה אשר לא נשמעו ולא נודעו אף בזמן התנאים ע"ה'.

אמר לו תלמידו 'ולא יגלה לי הרב מה שלמדו לו עתה בזה הפעם?' צחק האריז"ל ואמר 'אני מעיד עלי שמים וארץ אילו הייתי דורש שמונים שנה רצופים בלי גוזמא, לא יכולתי לסיים מה שלמדתי בזה הפעם בפרשת בלעם ובאתון.

"ברצוני להבין איך הגיעה רגלו לספסל, אם זה נעשה ללא מחשבה מיוחדת הרי זה פחד להימצא במחיצתו"

"מלא ביתו כסף וזהב" (כב, יח)

בספר 'בנועם שיח' (פרשת ויקרא עמ' ע) מובאת קושיא מדוע מחייבת התורה את החוטא בשגגה בקרבן, סוף כל סוף בני אדם אנו ולא מלאכים, והטעות רובצת לפתחנו. ומפרש זאת ע"פ דברי

היתה זו כבר שעת אחר הצהריים, כאשר ירדו הבחורים מן הרכבת באותה עיירה, ולא ידעו כיצד יעלה בידם להגיע אל מחוז הפצם לפני כניסת השבת. אדהכי והכי נצנץ במוחו של אחד מהם רעיון, והוא ניגש יחד עם חבריו תיכף לביצועו.

בפנים סמוקות מכעס עצור מספר הוא לבחורים ההמומים כי זה עתה התקשר לשולץ לברר אם אמת בפיהם, ונענה בשלילה - אין אף 'בישוף' השווה בעיירה בעת הזאת... משהעמידו אותו תלמיד הישיבה על טעותו, והסבירו כי כוונתם היתה לרב יהודי קדוש מן הארץ העושה בשולץ, וכי שעתם דוחקת להספיק להגיע אלי ובטרם תשקע החמה, נבלעה דמותו שוב בעד פתח המשרד, ולאחר שהות קצר החזר אליהם ואישר את נכונות הידיעה.

אמנם כן, הוא התקשר שוב ואמר לו כי בעיירה שווה יהודי קדוש מארץ ישראל. וכך, בניגוד לכל הגיון, מיד כאשר נראתה באופק הרכבת העושה דרכה לשולץ, יצא מפקד התחנה אל שולי מסילת הברזל, ותוך כדי שהוא משמיע תרועות רמות בחצוצרה, הניף דגל אדום בידו לאותות לנהג הרכבת לעצור.

הלה מצידו, תהה לבטח לפשר העצירה הבלתי מתוכננת, הפעיל את מערכת הבלמים ואך בקושי הצליח לעצור את הרכבת ממסעה במועד. אחד אחד עלו ששת הבחורים על הרכבת שעמדה לכבודם מלכת, בדרכם לשהות בצל הרב מבריסק ולהשלים לו מנין לתפילה וקריאת התורה.

היתה זו שבת פרשת כי־תצא, בטיולו ברחוב העיר, התלוו הבחורים אליו, ואז אמר הרב מבריסק זצ"ל זצ"ל בפניהם את הווארט הנפלא הבא:

התורה נותנת טעם לאיסור "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'" בכך שהם שכרו את בלעם הרשע לקללם, ומה שייכות יש להמשך ש'לא אבה ה' אלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך... את הקללה לברכה כי אהבך וגו', לעצם האיסור?

"אלא", אמר מרן זצ"ל במתק שפתיו לבני לויתו, "הביאור הוא כך: אדם פשוט שיקלל, אין לכך כל משמעות, אולם כאשר רואים אנו שהקב"ה בכבודו ובעצמו נצרך כביכול להפוך את קללת בלעם לברכה, הרי שהיתה זו 'קללה' שאילולא הפך אותה הקב"ה לברכה - כי אהבך ה' אלקיך, היא היתה עלולה להתקיים חלילה.

ה'מליץ יושר'. אצל בלעם הרשע מצינו שאמר 'אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב', ומפרש רש"י למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים. אמר, ראוי לו ליתן לי כל כסף וזהב שלו, שהרי צריך לשכור חיילות רבות, ספק נוצח ספק אינו נוצח, ואני ודאי נוצח.

ומקשה ה'מליץ יושר' כיצד ע"י התבטאות אחת ויחידה למדים על תכונות נפשו של בלעם, ומה עוד שזו לשון מקובלת אצל בני אדם, אפילו אם תתן סכום גדול לא מעשה כך וכך. אלא מכאן אנו למדים שאין מעשה או דיבור של אדם הנעשה באופן אקראי ללא סיבה, אלא הוא פועל יוצא של פנימיותו.

בישיבת קלם דיברו והתווכחו בלימוד שני בחורים ואחד מהם הרים את רגלו על הספסל ונשען עליו, בדיוק באותו הרגע נכנס לבית המדרש רבי צבי ברוידא חתן הסבא מקלם והבחין בבחור.

מיד הקהיל את בני הישיבה לשיחה מוסרית, ובין השאר אמר ברצוני להבין איך הגיעה רגלו של הבחור למרומי הספסל, אם זה נעשה ללא מחשבה מיוחדת הרי זה פחד להימצא במחיצתו, כיוון שהיום עשתה הרגל מעשה ללא מחשבה ומחר היד תעשה זאת.

ואם הרגל עלתה על הספסל מתוך כוונה ומחשבה, הרי שוב פחד לעמוד לידו, וכי לא יזו מטרם נחוץ להרים את הרגל על הספסל תוך כדי לימוד גמרא? אין זה אלא אדם שעושה מעשים ללא שמץ של היגיון, ואם כן יש להיזהר מפניו עד מאד.

הם פנו למפקד התחנה וסיפרו לו על "איש קדוש" השווה בשולץ, ושעז חפצם להסתופף בצילו

"לקוב אויבי קראתיך והנה ברכת בך" (כד, י)

בספר הרב מבריסק, מסופר על קבוצת בחורים יצאה בצהרי יום שישי מישיבת לוצרן, בדרכם ל'שולץ' לשבות יחד עם הרב מבריסק. למעשה, לא היתה תחבורה ישירה מלוצרן לשולץ - מרחק של כארבע שעות נסיעה. הרכבת היוצאת את לוצרן היתה מורידה את הנוסעים בעיירה אחרת שעל אם הדרך, ואף שבמקום עברה רכבת אחרת שנסעה לשולץ, היא לא היתה עוצרת במקום אלא ממשיכה הלאה לשולץ בלי עצירה.

היתה זו כבר שעת אחר הצהריים, כאשר ירדו הבחורים מן הרכבת באותה עיירה, ולא ידעו כיצד יעלה בידם להגיע אל מחוז הפצם לפני כניסת השבת. אדהכי והכי נצנץ במוחו של אחד מהם רעיון, והוא ניגש יחד עם חבריו תיכף לביצועו.

הם פנו למפקד התחנה וסיפרו לו על "איש קדוש" השווה בשולץ, ושעז חפצם להסתופף בצילו, כשהם מבקשים הימנו לחרוג מן הכללים, ולהורות לרכבת הבאה העושה דרכה לשולץ, לעצור בתחנה. היתה זו "העזה" היוצאת מגדר הרגל, לפנות בבקשה כזו למפקד תחנת רכבות שוויצרי - האמון על כללים נוקשים, ועמידה בלוח זמנים בדיוק של שעון שוויצרי - אך למרבה הפלא לא דחה האיש את הבקשה על הסף, אלא ביקש מהם להמתין קמעה. הוא נכנס למשרדו ואת הדלת סגר אחריו.

לא חלפו רגעים אחדים, ומפקד התחנה נראה בפתח המשרד.

מעטה, מבואר היטב ההקשר של הפסוק 'ולא אבה... ויהפוך...
לך את הקללה לברכה... כי אהבך ה' אלקיך לעצם איסור ביאתם
בקלה ה', שהלא העובדה שהם הביאו את בלעם דייקא, מורה על
רשעותם, ששכרו אדם שקללתו קללה ובכוחה להתקיים, לולא
אהבת ה' והפיכתו אותה לברכה.

**תגובת הסטייפלר זצ"ל היתה שונה. הוא אמר לו: "אני בשום
פנים ואופן לא אקלל אותך... מצלמות בראש אינן ברכה! אדם
לא בא לעולם כדי לצלם"**

"זמה ה' דורש ממך" (הפטרה לפרשת בלק)

מעשה בבחור כישרוני מאוד, בעל זכרון מופלא, שיכול היה לעבור

על דף גמרא שלם בחמש דקות. לאחר מכן היה ניתן לערוך לו
"מבחן סיכה" על כל מה שלמד. בוקר אחד, לאחר שהתעורר משנת
הלילה, גילה לתדהמתו שאיבד את כל זה...
הוא רץ לכל הגדולים שיברכוהו, ויתנו לו עצות מה לעשות. כל אחד
מהם אמר לו משהו אחר, כל אחד לפי דרכו ולפי שיטתו.
אבל תגובת הסטייפלר זצ"ל היתה שונה. הוא אמר לו: "אני בשום
פנים ואופן לא אקלל אותך... מצלמות בראש אינן ברכה! אדם לא
בא לעולם כדי לצלם. יש בעולם מספיק מצלמות... באנו לכאן כדי
לעבוד, כדי לעמול!".
עם כל מה שהבחור הוסיף לבכות ולהתחנן- הסטייפלר נותר בשלו!
בשום פנים לא אברך אותך שיחזור לך הכח כבתחילה... זו קללה
ולא ברכה!

המשך מעמוד 11 | הרב צבי גטק

על מעשהו הנלוז, והוא באמת מתחרט בכל ליבו, ויעשה כל מה
שביכולתו כדי לפצותני.
אני מוחל לך, עניתי מיד, הכל מחול, אכן ביישתי אותי, ואני אף
התביישתי... אבל מחול לך, אינני איש שמקבל את הדברים
ברגשות יתירה.
אבל הוא ביקש בכל אופן לפייסני ושאל, ובמה אני יכול לפייס אותך,
ובכן עניתי לו בחיוך, האמת שכשהערת לי ב'שולם זוכער', חשבת
לענות לך, ולומר, מפריע לך השטריימל, אתה יכול לקנות לי חדש...
והוא בתגובה מיד שאל, וכמה עולה אצלך שטריימל חדש, כמעט
5000 שקלים עניתי, והוא אמר אין בעיה, תן לי את פרטי חשבון
הבנק שלך, והעביר לך את מלוא הסכום.

ואכן כשהסכום הועבר, קניתי לי שטריימל. מזל טוב!
מה לומדים מהמעשה הזה, שאלנו את עצמנו, וענינו כולנו יחד, בא
ונראה כמה שווה מילה של יהודי.
יהודי רוצה למחוק מילה שנאמרה בפיזור הדעת, הוא צריך לשלם
על מחיקת המשפט 5,000 שקלים, ומאידך כשמעניקים מילה טובה,
משפט עידוד לזולת, כמה השווי של המשפט הזה, מידה טובה
מרובה!
בואו נלמד ממידות הבורא יתברך, אשר טוב בעיניו לברך את עמו
ישראל, בכל עת ובכל שעה, נדבק במידותיו הטובות, ונשרה סביבנו
אך אושר ועושר. כן, עושר! כי כל מילה שווה אלפים, לא פחות.

המשך מעמוד 21 | הרב מאיר בנימיני

כששמע הכומר שהיהודי לא ענה אמן, זעק בכאב: "בגלל היהודי
הזה לא תתקיים ברכת המלך!" המלך התרגז מאוד והורה להרוג את
החסיד וכך נעשה.
חבר של החסיד הנהרג התפלא על הדין הקשה שפקד צדיק זה,
והתענה ובכה עד שהופיע לו החסיד הנהרג בחלום. החסיד הסביר:
"מימי לא עברתי עבירה, אבל הקדוש ברוך הוא מזדקק עם

הצדיקים כחוט השערה. פעם אחת בני הקטן בירך על הפת ולא
עניתי אמן, והקדוש ברוך הוא האריך אפו עד שנענשתי במה שלא
עניתי אמן על ברכת הכומר. ספר את המעשה הזה לכל באי העולם
וזהיר על עניית אמן".
הגאון רבי מרדכי יפה, הפיץ את המעשה הזה בכל מקום כדי להזהיר
את הציבור על חשיבות עניית אמן והזהירות במורא מקדש.

המשך מעמוד 15 | הרב בנימין בירנצוויג

שמרנא החפץ חיים היה נזהר בכל פעם שעברו שלא לעשות שום
תנועה עם ראשו שלא יראה חס ושלום כאילו קד לכבוד הפסל.
פעם נסע החפץ חיים בעגלה, ובדרך התנמנם. כשהתקרבו לפרשת
דרכים שם היה מוצב פסל, התבוננו המלווים לראות מה יהיה עם
רבים כשיעבור בצומת, והנה דבר פלא, החפץ חיים נמנע וראשו
היה מוטף לפניו, ובהגיעו לפרשת הדרכים, הזדקף ראשו והתרומם,

מתוך שינה. מיד לאחר שעברו את הצומת, שב ראשו ונשמט
בתנומה, וכך חזר הפלא על עצמו בכל צומת וצומת שעברו בו.
בזה ראו בחוש איך התקיים בחפץ חיים הקדוש 'בדרך שאדם רוצה
לילך מוליכין אותו', וכדי שלא יראה ח"ו שהחפץ חיים מטה ראשו
כלפי הפסלים ויהיה מזה חילול ה', משמים התרחש הנס והפלא
וראשו הורם מתוך נמנומו.

לפני המבחן הקרוב, וגם הלימוד עצמו נעשה בצורה יסודית ורצינית יותר כשהלומד יודע שלאחר מכן הוא יצטרך להעמיד את הידיעה שלו בכור המבחן.

"מעבר לכך, יש את המעלה הגדולה שציין מהר"ם שפירא על לימוד 'הדף היומי' והיא נכונה גם ללימוד 'עמוד היומי'. מי שלומד לפי הסדר הזה, תמיד ימצא עוד מישהו שלחומד את אותו עמוד, ויהיה לו עם מי לשוחח בלימוד ובפני מי להציג את השאלות שצצו אצלו או החידושים שזכה לחדש במהלך הלימוד.

"ויש גם את העניין הסגולי. ה'ביאור הלכה' כותב בתחילת סימן קנ"ה, שאמנם גם מי שלומד ביחידות מקיים מצוות תלמוד תורה, אבל לכתחילה צריך ללמוד בחורבה, כי יש כבוד שמים, 'ברוב עם הדרת מלך'.

חז"ל הקדושים אומרים, שאדם הלומד בחבורה הקב"ה כותב את הדברים בספר הזיכרון, וזה מיוחד למי שלומד ברבים. מסתבר שיש גם סיעתא דשמיא מיוחדת אם הלימוד הזה נכתב בספר הזיכרון, ולכן זה דבר טוב ומועיל ללמוד יחד עם רבים אחרים את אותו הלימוד.

"כאמור זה נכון גם ללימוד 'הדף היומי', אבל לא כל אחד זוכה ללמוד דף שלם כל יום, וגם מי שכן זוכה, לפעמים רוצה להספיק בנוסף, לדף היומי גם עמוד היומי, וכל המוסיף הרי זה משובח.

"ואני רוצה להוסיף כאן עוד נקודה. הלימוד של עמוד ליום, יש בו תועלת עצומה שמצד אחד אין אותה ב'דף היומי'. כמובן איני בא לומר שללמוד עמוד זה יותר טוב מללמוד דף חלילה, אלא שמי שלומד דף כדאי שילמד בנוסף גם עמוד כדי להשיג את התועלת המיוחדת לעמוד, והיא שכשהקצב מתון יותר, הלימוד נספג טוב יותר שוקע חזק יותר באיבריו של הלומד, וממילא הסיפוק והשמחה הנגרמת מהלימוד גדולים יותר. ללכת 'לאט אבל בטוח', זה דבר נפלא גם כשמדברים בלימוד התורה, במיוחד שזה בא כתוספת ללימוד בקצב מהיר יותר. ותפילתנו שנזכה בעז"ה להוסיף עוד ועוד בעסק התורה ובהרבצת תורה, כל אחד כפי יכולתו, ובזכות ריבוי לומדי התורה, נזכה לגאולה השלמה במהרה".

לגופו של עניין, מסיימים מסכת עירובין ומתחילים מסכת פסחים, זה סגנון שונה לחלוטין של מסכתא, לא כך?

"אכן, עירובין היא ללא ספק מסכת יותר מורכבת, ולא זו בלבד אלא שהיא גם מסכת מקומית. המסכת כמעט לכל אורכה עוסקת בנושאי עירובין וממוקדת מאוד בנושא הזה על שלל היבטיו והלכותיו כמו מחיצות, תחומין, שיתופי מבואות, עירובי חצרות, דיני רשות הרבים מדאורייתא ומדרבנן ועוד ועוד. חלק מההלכות הללו נוגעות גם למצוות אחרות בתורה, אבל המיקוד המרכזי והעיקרי והכמעט בלעדי הוא בהלכות עירובין.

"לעומת זאת מסכת פסחים היא מסכת מאוד מגוונת עם נושאים רבים שאינם נוגעים ישירות להלכות פסח. אני לא יודע אם אפשר לומר שפסחים היא בגדר של 'ש"ס קטן', אבל זו בוודאי מסכת מגוונת מאוד.

"מובן יש את הנושא העיקרי של פסח שכולל בדיקת חמץ וביעור חמץ, ובחלקה האחרון של המסכת גם הלכות ליל הסדר. אבל מדף יד ואילך אנחנו נפגשים בנושאים של סומא וטהרה, מאכלות אסורות ונותן טעם לפגם, אחת הסוגיות המרכזיות של נטל"פ נמצאת במסכת פסחים. כמו כן לומדים במסכת זו גם לא מעט הלכות קדשים, קידוש היום בשבת וביום טוב, ועוד מגוון רחב של נושאים מגוונים ומעניינים מאוד כמו הלכות שוכר ומשכיר, 'שני שבילין', ועוד רבות.

"ויש גם 'בונס' מאוד מיוחד שבעז"ה מי שמתחיל אתנו עכשיו ללמוד 'פסחים' בקצב של עמוד ליום, יזכה לסיים את המסכת בעז"ה כשריח המצות כבר ימלא את החלל, ואין לך הכנה טובה יותר לחג הפסח, מאשר ללמוד את מסכת פסחים מרישא ועד גמירא".

למעשה הלימוד בקצב של עמוד ליום יכול להתבצע בכל דרך אפשרית. כל אחד יכול לבחור לעצמו איזו מסכת הוא רוצה ללמוד בקצב של עמוד ליום. מה כל כך מיוחד בתוכנית הזאת כשהלימוד הוא דווקא לפי הסדר של 'דרשו'?

"יש מעלה גדולה מאוד ללימוד במסגרת 'דרשו', ואפילו כמה מעלות טובות. קודם כל יש מבחנים, והמבחנים הם 'מחייב' גם לשמור על קצב אחיד של עמוד ליום כדי שנספיק לסיים את הכמות הנדרשת

שמענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
ה'עמוד היומי' ו'בדף היומי בהלכה'. בנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

מעשה אבות

בתוך שנים אחדות חולל מהפכה של
ממש בעיר - הקים סניפים ללימוד גמרא,
הפיח רוח חיים בקהילה, ולבסוף זכה
לקבל את ההסמכה לפסוק הלכה

"ונעשה כמעין המתגבר"

בשנות תרע"ה, כאשר חרב הגיוס הטורקי איימה על בני התורה בירושלים, נאלץ רבי עזרא עטייה - צעיר בן עשרים וחמש - להימלט למצרים בזהות בוכרית בדויה, תוך תחבולות מסכנות חיים. שם, בקהיר, מצא מקלט אצל גבאי חסד מקומי, אך לא שקע בשלווה - אלא החל מיד להשיב עטרה ליושנה ולהקים גרעין תורני מפואר בלב ההמון המתבולל.

בתבונה ובאהבת תורה פתח קבוצת לימוד במסכת עבודה זרה, במטרה להרחיק את הנוער מהשפעות זרות. תלמידיו נדבקו ברוחו, והשיעורים גדלו ממספר מועט של צעירים אל שיעורי ענק בבית הכנסת המרכזי, עד כדי כך שנערך סיום מסכת פומבי ברוב עם, נוכח הרבנים הראשיים למצרים וליפו.

בתוך שנים אחדות חולל מהפכה של ממש בעיר - הקים סניפים ללימוד גמרא, הפיח רוח חיים בקהילה, ולבסוף זכה לקבל את ההסמכה לפסוק הלכה. אף כאשר משפחתו התאחדה עמו, המשיכה רעייתו לתמוך בו כלכלית במסירות עצומה, ויחדיו שירתו את עולם התורה.

בשנת תרפ"ב שב לארץ, אך עד סוף ימיו זכר את אותן שנים של שגשוג רוחני - דווקא בשיא המלחמה והגלות - כפסגת חייו.

כאשר הגיעה לשבדיה קבוצת בנות ניצו
לות שואה, היה הראשון לקום, להופיע
מולן בדמות של תלמיד חכם

"וכנהר שאינו פוסק"

שמונה שנים של בדידות עברו על רבי שלמה וולבה זצ"ל במדינת שבדיה, בין קומץ שומרי שבת וכמעט בלי גדר קדושה. הוא גורש ממיר עם עליית הנאצים, ונקלע לשבדיה מבלי שרצה בכך. אך

דווקא שם, מתוך ריחוק ותהום רוחנית, בחר להקים עולם. החל בלימוד עם ילד אחד - והפך לרב קהילה מאולתר, מייסד שיעורים לבנים ולבנות, מארגן תפילות, ואף מייסד ארגון שבת לבנות. הוא היה לבדו, אך קבע בעצמו: "אם אין איש - אני הנני!". בלבו נשא את יראת ד' משיבת מיר ואת דברי מוסר שלמד שם. אלו הפכו לחבל ההצלה שלו - וגם של רבים אחרים. כאשר הגיעה לשבדיה קבוצת בנות ניצולות שואה, היה הראשון לקום, להופיע מולן בדמות של תלמיד חכם - ולהטביע חותם בנפשו. ברכותיו ומעשיו הדליקו בהן גחלת יהודית שנראה היה שכבתה. הוא הקים עבורן סמינר "לידינגה", שהיה הרבה מעבר למוסד לימוד - הוא היה בית. גם פועלו הטכני לא נפל בחשיבותו: נציגות בוועד ההצלה, שליחת כספים לשיבת מיר, ופעילות למען שיקום קהילות. את ראש השנה תש"ו, כשהיה לבדו בבית חולים, עם שופר בידו בין חדריו בנות חולות - הוא כינה "היום הגדול ביותר בחיי", וממנו למד: גדולה שליחות ביחיד - במקום שאין בו כל.

אז קם רב העיר מקנס ובכה. לא תחנונים של
רחמים - כי אם בכי של תשובה: "עליכם אני
בוכה - על עצמי אני בוכה! אם אני מצליח
להשפיע, סימן שאין בי יראת שמים!"

"אוי להם לבריות מעלפונה של תורה"

לא לחינם נקראה מקנס "עיר של חכמים ושל סופרים". בה שגשגו

להתחמק. אך משאמר שהוא מקוסוב - אורו פני בעל הבית: "אתה בנו של רבי חיים?! היכנס, בני, היכנס - ואספר לך כיצד אביך מל את בני!"

וכך גולל באוזניו סיפור מופלא: כיצד באו אליו אביך וגיסו כ"סוחר שווא", וגילו כי בנו התינוק לא נימול. מששמעו שהיו מיתות במשפחה, נרתעו ההורים, אך רבי חיים התחייב בעצמו שהכול יעבור בשלום - ומלו את הילד בלא שהות. כעבור רגעים ספורים זרמו עשרות יהודים לבית, הסעודה התארגנה מאליה - ואביך הכריז: "לא רק סעודת ראש חודש - אלא גם סעודת ברית!" מאז לא שכח בעל הפונדק את היום ההוא. וכשייב לספר - הוסיף ברגש: "הלילה נגלה אליי אביך בחלום, ואמר: 'בני עובר פה - קבל אותו'. עכשיו אני יודע שאכן - אתה הוא".

ואז הוביל את רבי יוסף לבית מאחור, שם ישב בנו - זה שנימול אז - ושקע בלימודו, קולו מהדהד בבית. "זהו בני שנימול בידו של אביך הקדוש. עתה, ברכוהו גם אתם!"

הנער, תשוש ממסעו, נרדם מייד. כשפקח עיניו, ראה את החפץ חיים יושב על יד השולחן, פניו קורנות, והוא מעיין בספריו

"נושא בעל עם חָבֵרו"

לייבל בן הארבע-עשרה היה תלמיד ישיבה ברוסיה. בדרכו חזרה לבית הוריו בפולין, התעכבה הרכבת - והוא הבין שלא יספיק להגיע לביתו לפני שבת. כשהתברר לו שהתחנה הקרובה היא ליד ראדין, אורו פניו: "החפץ חיים, גר שם! אולי אוכל לשבות אצלו!" ואכן, הרבנית קיבלה אותו בחום. "רבי ישראל מאיר כבר הלך לבית הכנסת", אמרה, "אך אתה - לך תנוח". הנער, תשוש ממסעו, נרדם מייד. כשפקח עיניו, ראה את החפץ חיים יושב על יד השולחן, פניו קורנות, והוא מעיין בספריו. מיד נטלו ידיו, התפלל - וישבו יחד לסעודת שבת.

הנער התרגש עד עומק נשמתו. סעודה לצידו של קדוש ישראל, שירת זמירות עם צדיק הדור - מי 'אומן? לאחר הסעודה איחל לו החפץ חיים לילה טוב ונכנס לחדרו. אך לייבל, שלא הצליח להירדם, נכנס למטבח - והביט בשעון: השעה כבר אחרי ארבע לפנות בוקר! למחרת שאל את הרבנית: "האם זה ייתכן? כל כך מאוחר סיימנו?" והיא ענתה בחיוך: "כן, כך בדיוק. הצדיק סירב להעיר אותך - 'ילד עייף', אמר לי, 'צריך לישון. נחכה שיתעורר מעצמו'". וכך, ישב הגדול שבדור, ממתין בצד, שעות על גבי שעות - כדי לכבד נפש של ילד עייף, קרוב רחוק, שהגיע מדרך ארוכה.

ישיבות, פרחת תורה, ובתי כנסיותיה היו מלאים בזקנים ובתלמידים כאחד. שושלת רבניה ממשפחת טולידאנו חיברה בין גירוש ספרד ובין תחיית התורה במרוקו, ובראשה עמד אחרון השרשרת, הגאון הצדיק רבי רפאל ברוך טולידאנו זצ"ל - רב, מחנך, ומנהיג בנפשו. לצד מאבקים עיקשים על שמירת השבת, עמל ויזע למען הישיבה בעיר ולמען בני העניים שגדלו להיות רבנים וראשי ישיבות. הוא לא חס על בריאותו או כבודו כאשר נגע הדבר בחינוך ילדי ישראל.

בשנים הקשות של מלחמת העולם הראשונה, בעיצומו של חורף קשה ומסוכן, הגיע אליו שליח מהעיר המרוחקת אושדה - נסיעה בת מאות קילומטרים - ובפיו בשורה עגומה: העשירים בעיר סגרו את התלמוד תורה. רבי רפאל לא יכול היה לשאת את הבשורה. למרות מחלתו והסכנות שבדרכים - קם ונסע.

בקרונות הרכבת הדחוסים, בין יריקות וקללות של גויים שונאי ישראל, ישב הצדיק ולמד מתוך דבקות. בדרכים בוציות ותחנות עמוסות, גופו סבל, אך נפשו בערה. באושדה כינס את ראשי העיר וביקש בדמעות: "כל החיות שלנו - מפי עוללים ויונקים. היש תורה, יש חיים!". אך הם ענו בקרירות: "אין ביכולתנו".

אז קם רב העיר מקנס ובכה. לא תחנונים של רחמים - כי אם בכי של תשובה: "עליכם איני בוכה - על עצמי אני בוכה! אם איני מצליח להשפיע, סימן שאין בי יראת שמים!". הדמעות הסהורות היכו בליבם. כולם שתקו. קולו החרישי הכה גלים, ולפתע - נמס הקרח. עשירי העיר התעוררו, ומיד באותו יום חזר תלמוד התורה לפעול. היה זו עוד ניצחון קטן במערכה הגדולה שניהל - מערכה על הדורות הבאים.

כשהגיעו, שאל הפונדקאי: "מהיכן אתם?", ורבי יוסף, שידע את הלך הרוח, ניסה להתחמק. אך משאמר שהוא מקוסוב - אורו פני בעל הבית

"אין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם... אֶלָּא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבָּד"

רוסיה הלבנה, העמוסה שלגים וקור מקפיא, הקשתה תמיד על הנוסעים, אך הפעם - הדרך הפכה לקטלנית ממש. רבי יוסף אלטר, בנו של רבי חיים מקוסוב, נסע לקבר חמיו הקדוש, ויחד עם שמשו, נתקע בסופה פראית, שלג שוטף וסכנת קפיאה מוחשית.

לאחר מסע של יאוש ושל ציפייה, פגשו שני יהודים מן המקום, שהזהירו: "יש כאן פונדקאי - אך קשה לבבו. הוא כמעט ואינו מארח זרים". התקווה דחפה אותם לנסות. כשהגיעו, שאל הפונדקאי: "מהיכן אתם?", ורבי יוסף, שידע את הלך הרוח, ניסה

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

האם מותר לשתות מיץ שהצטבר בתחתית צלחת של סלט פירות?

סחיטת פירות, אסורה בשבת משום איסור 'מפרק', שהוא תולדה של מלאכת 'הדש'. יש פירות שסחיטתם אסורה מן התורה, ויש שאסורה מדרבנן. וגזרו חכמינו ז"ל שלא לשתות משקה שיצא מהפרי בשבת עצמה, אף אם הפרי נסחט מאליו ולא בידי אדם, מחשש שאם יהיה מותר בשיייה, יכשלו בסחיטתו 'בידים' על מנת לשתות. וחילקו חז"ל בגזירתם זו בין סוגים שונים של פירות: זיתים וענבים, אשר רובם מיועדים לסחיטה, לייצור שמן ויין - אסור בכל אופן לשתות את המשקה היוצא מהם. ופירות שרובם מיועדים לאכילה - כגון רימונים - אם הביאם לביתו על מנת לסוחטם, או שהביאם לביתו ללא כוונה ברורה, אסור לשתות את המשקה שיצא מהם בשבת; אך אם הביאם לביתו על מנת לאוכלם, מותר לשתות.

ונחלקו הפוסקים בנוגע לפירות הדר - תפוז, אשכולית ודומיהם - בזמננו, שאחוזים ניכרים מהיבול של פירות אלו מיועד לסחיטה: לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, דינם כזיתים וענבים, וכן צידד הגר"נ קרליץ זצ"ל; ולדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, דינם כפירות שרובם מיועדים לאכילה. וסלט פירות הדר [ממינים אלו שרגילים לסוחטם] שיצא ממנו מיץ והצטבר בתחתית הצלחת, דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שמותר לשתות את המיץ בשעת האכילה, כיון שהוא טפל לפירות עצמם ונחשב כחלק מהאוכל, ולא כמשקה, אך אם נותר מיץ בצלחת לאחר גמר האכילה, אסור לשתותו, משום שלדעתו דינם של פירות אלו כזיתים וענבים, וכן"ל, ולדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, שדינם של פירות אלו כדן פירות שרובם מיועדים לאכילה, מותר לשתות מיץ זה שנותר בצלחת. ועוד נחלקו הפוסקים בנוגע לאכילת אשכולית בעזרת כפית, כאשר תוך כדי לחיצת הכפית על בשר הפרי נסחט הפרי: לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הואיל וסחיטת האשכולית אסורה רק מדרבנן [לדעתו כנ"ל], והסחיטה נעשית ב'שינוי', שהרי אין דרך לסחוט פרי באופן זה - מותר לאכול את האשכולית באופן זה. ועוד צידד הגרש"ז להתיר את האכילה באופן זה מסיבה נוספת, שהואיל והמיץ נשאר מעורב בפרי, אין זה נחשב לסחיטה. ואכן, לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, מסיבה זו יש להתיר את אכילת האשכולית באופן זה [אף לדעתו שאיסור סחיטתה הוא מדאורייתא]. אולם, לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, אסור לאכול את האשכולית באופן זה.

האם מותר לסחוט לימון לתוך מאכל בשבת? האם מותר לסחוט אשכולית לתוך סוכר בשבת?

פרי שאין דרך כלל לסוחטו לצורך שתיית המיץ, אף אם הדרך לסוחטו לצורך תיבול מאכלים וכדומה, מותר לסוחטו בשבת אפילו לשים שתייה. ואף אם רגילים לסוחטו לתוך משקה אחר, כגון לתוך מים מתוקים, כדי שיתן בו טעם, המנהג להקל ולסוחטו בשבת. אולם, אם הדרך לסוחטו בפני עצמו, ורק לאחר מכן לערבו במשקה אחר, וכנהוג בימינו במיץ הלימון, שאינו משמש כמשקה בפני עצמו, ועם זאת הוא נסחט ונארז בבתי החרושת בפני עצמו, ולאחר מכן מערבים אותו במאכלים ובמשקאות - אסור לסוחטו בפני עצמו לשם שתייה, אבל מותר לכתחילה לסוחטו ישירות לתוך מאכל.

מאכל, כיון שבאופן זה אין איסור של 'מפרק' משקה מאוכל, היות והמשקה עצמו מוגדר כ'אוכל'. וסחיטת לימון לתוך סוכר, נחשבת כסחיטה לתוך מאכל; אולם, אם הסחיטה נעשית על דעת לערב לאחר מכן את הסוכר עם המיץ במשקה אחר - נחלקו הפוסקים אם היא נחשבת כסחיטה לתוך מאכל. וסחיטת אשכולית לתוך סוכר - דעת האגרות משה, שאם כוונת הסוחט לשתית המיץ, הסחיטה אסורה אף כשאין בכוונתו לערב לאחר מכן את הסוכר במשקה אחר. והחילוק שבין לימון לאשכולית הוא, שמין הלימון אינו משמש כמשקה בפני עצמו, אלא שמשתמשים במעט ממנו כדי לתת טעם, ולכן, כשנסחט ישירות אל הסוכר הריהו בטל

מחשיבות המשקה שבו, ונחשב כמאכל; אבל מיץ אשכוליות משמש כמשקה בפני עצמו, וכאשר מטרת הסחיטה היא לשם שתיית המיץ, הוא אינו מאבד מחשיבותו כמשקה על ידי סחיטתו לתוך סוכר.

האם מותר להשתמש במבשם אויר בשבת?

אחת מל"ט מלאכות האסורות בשבת, היא מלאכת 'הזורה'. הזרייה נעשית לאחר הדישה, בעזרת הרוח; דהיינו, שבזמן שנשבה רוח היו זורקים את התערובת של גרגירי התבואה והפסולת לאוויר, והרוח נשאה את הפסולת הקלה, בעוד הגרגירים, הכבדים יותר, נפלו על הקרקע במקום הזרייה. ובירושלמי אמרו שפיזור של כל דבר בעזרת הרוח, אסור משום מלאכת הזורה, אף כשאין בכך הפרדה של פסולת; וכן פסק הרמ"א. ולפי זה אסור, לדוגמה, לנער מפה עם פירורים במקום שנושבת בו רוח. ויש מהאחרונים שהקלו בדבר, ויש מהאחרונים שפירשו את כוונת הירושלמי עצמו באופן אחר. ובמשנה ברורה ציטט את דברי מהר"י קשטרו, בן דורו של הרמ"א: "ולא ראינו מי שחושש לזה". ולכן, למעשה, מותר לשפוך מים לאוויר אף כשהרוח מפזרתם, וכמו כן, הורו הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, המנחת יצחק והגרי"ש אלישיב זצ"ל, שמותר לרסס תרסיס להפצת ריח טוב, וכיצא בזה; אך לדעת השבט הלוי, לכתחילה יש להחמיר בדבר. ולדעת הגר"פ שרייבר זצ"ל, יש להחמיר בדבר אף לדעת המשנה ברורה, משום שזוהי פעולת 'זורה' נעשית באמצעות כלי.

האם מותר להקפיא גלידה בשבת?

והאם מותר להשתמש בסבון נוזלי סמיק?

חכמינו ז"ל אסרו המסת מים קפואים - קרח - בידים, בשבת. ונחלקו ראשונים אם טעם האיסור הוא משום 'מוליד', שפירושו: יצירת דבר חדש בשבת, הדומה לעשיית מלאכה; או משום שחששו שמא יבוא מתוך כך לסחוט פירות האסורים בסחיטה. ולדעת השולחן ערוך, מותר להניח את הקרח בסמוך למקור חום או כנגד השמש, והוא יפשיר וימס מאליה, כיון שבאופן זה לא אסרו חכמים את המסתו. ויש מהראשונים שסוברים, שאין היתר להפשירו אלא באופן שכאשר הוא נמס אינו ניכר בפני עצמו, וכגון קרח המוכנס לכוס משקה; אבל הפשרת הקרח בפני עצמו [בסמוך למקור חום או כנגד השמש], אסורה. ודעת הרמ"א שלכתחילה יש להחמיר כדעה זו, ולצורך שבת ניתן להקל אף לכתחילה.

והוצאת מים קפואים ממקפיא כדי שיפשירו בחום החדר, דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, השבט הלוי והגר"נ קרליץ זצ"ל, שמוותרת היא לכל הדעות, משום שרק המניח את המשקה הקפוא כנגד מקור חום נחשב כ'מוליד', אבל המוציאו ממקום קר אל מקום פחות קר כדי שימס, אינו נחשב כמוליד. ולאחר ההפשרה - לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, המים אסורים בשתייה לדעת הרמ"א, משום 'נולד'; ולדעת השבט הלוי, אין בהם איסור נולד והם מותרים בשתייה.

והקפאת מים - לדעת הדובב מישרים, אסורה היא אף לדעת השולחן ערוך, המקל בהפשרה, וכן דעת הקהילות יעקב; ולדעת הגר"ז ריגר זצ"ל מברסק, היא מותרת לכתחילה אף לדעת הרמ"א, המחמיר בהפשרה. והגר"נ קרליץ זצ"ל כתב מפי השמועה שגם דעת החזון איש להקל בכך, אך הקהילות יעקב במכתבו הנ"ל מפקפק בתוקף בשמועה זו. ואף לדעת האוסרים - הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שמותר להכניס מים למקפיא על מנת לצננם, ואין לאסור זאת מחשש שמא ישכחם שם ויקפאו. והפשרת חלב קפוא - לדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל, מותרת היא לכל הדעות, כיון שמפאת חשיבותו שם 'חלב' עליו אף בעודו קפוא, וממילא הפשרתו אינה נחשבת כ'הולדת' דבר חדש. ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, דין החלב כדין המים. וכן הפשרת גלידה או הקפאתה - לדעת הגר"ז אויערבך זצ"ל, הן מותרות לכל הדעות, כיון שבשני המצבים היא נחשבת כאוכל ולא כמשקה; ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, דין הגלידה כדין המים.

וכאמור - הראשונים נחלקו בנוגע לאיסור המסת קרח בשבת, אם טעמו משום 'מוליד', או מחשש שיבואו לסחוט פירות. על פי הטעם הראשון, אסור להשתמש בשבת בסבון מוצק, כיון שהסבון נימוח ונוצר נוזל חדש; וכן פסק הרמ"א. ועל פי הטעם השני, אין איסור 'מוליד' בשימוש בסבון, כיון שבניגוד למים קפואים, סבון אינו עומד לשתייה, ולכן אין לחשוש שיבואו מתוך המסתו לסחיטת פירות, אך השימוש בסבון המוצק אסור משום איסור 'ממרח'. וסבון נוזלי, לדעת הקצות השולחן, אין בקצף הנוצר בשעת השימוש בו איסור מוליד; אולם, לדעת האגרות משה, יש להחמיר אף בסבון זה משום איסור ממרח. ודעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שאין להחמיר בדבר כלל, ואף בסבון נוזלי סמיק, אולם, לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, בסבון נוזלי סמיק יש להחמיר, משום שהגבול המדויק בין סבון נוזלי למוצק אינו ברור.

חֲמִידַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאָה

הרבנית מסתכלת על המשקפיים ואומרת לעצמה, מצד אחד אבי סובר שאסור, אבל מצד שני חמי סובר שמותר, ואיך עלי לנהוג, כאבי או כחמי? בעל החנות אמר לה, גברת, שאלות כאלו לא שייכות לא לאבא שלך ולא לחמיך...

לקט עובדות ואמרות על שבת קודש, מאת אב"ד סאנטוב הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א

היה זה בחודש סיון תשס"ט, כאשר הרבנית אויערבאך ע"ה נפטרה (בתו של הגאון הרב אלישיב זצ"ל, וא"ח הגאון הגדול רבי עזריאל אויערבאך שליט"א בן הג"ר שלמה זלמן זצ"ל), והרב אלישיב ישב במשך כל ימי השבעה בפניה בתוך הבית כאשר הוא עוסק במשך כל שעות היום בגמרא מסכת מועד קטן, ובאמצע החדר ישבו שאר בני המשפחה והגיעו אנשים לנחם - ורק פעם ביום עברו הציבור במהירות גם מול הרב אלישיב לנחמו. ניכר היה על הגאון כאב רב על פטירת בתו, ובפרט שהיא שימשה אותו אחר פטירת הרבנית שנים רבות קודם לכן.

ובאחת הימים שאלתי את בנו של הרב אלישיב האם אני יכול לשמח את הרבי? ענה הבן, תנסה!

ניגשתי אל הרב אלישיב, ושאלתי: האם אני יכול לספר להרבי משהו על הרבנית לאה ע"ה? ענה הרב אלישיב: כן. וסיפרתי: הרבנית אויערבאך היתה לה מחלה בעיניים ה"י שלא יכלה לסבול את קרני האור של השמש, ולכן הוכרחו להשתמש עם משקפי שמש, אבל היא התביישה ללכת כל היום עם משקפיים כאלו, אי לכך נכנסה לחנות ואמרו לה שיש משקפיים מיוחדות שכאשר נמצאים בתוך הבית הן משקפיים רגילות, וכאשר יוצאים לרחוב הרי שבאופן אוטומטי משתנה למשקפי שמש. והנה כידוע שבענין זה נחלקו גדולי הפוסקים הגר"ש אויערבאך והגר"ש אלישיב האם מותר להשתמש במשקפיים כאלו בשבת, הגר"ש התייר, והגר"ש אסר (ראה פסקי תשובות סי' ש"כ אות כ"ח).

הרבנית מסתכלת על המשקפיים ואומרת לעצמה, מה אעשה, מצד אחד אבי סובר שאסור להשתמש עם משקפיים כאלו בשבת, אבל מצד שני חמי סובר שמותר, ואיך עלי לנהוג, כאבי או כחמי.

בעל החנות, שלא ידע מיהי, אינו מתאפק ואומר לה, גברת שאלות כאלו לא שייכות לא לאבא שלך ולא לחמיך, שאלות כאלו שואלים את ר' שלמה זלמן או את הרב אלישיב...

ובסיימו את הסיפור נראה חיוך רחב על פני מרן הגר"ש....

הרה"ק בעל ה"ישועות משה" מוויז'ניץ זי"ע דרש והתקין, שכאשר בחור מסב לשולחן שבת במחיצת בני המשפחה, יפתח את פיו בחידושי תורה, בסוגיה הנלמדת בשיבה. מי שחננו ה' בחידושים משלו, ירצה זאת בפני הוריו ובוודאי יגרום להם קורת רוח נפלאה. ואם שוהה בשבת בין כתלי הישיבה, אזי יערוך את הפלפול על הכתב, וישלח את המכתב הביתה לקראת שבת. ובטרם יגש לערוך את המכתב - הוסיף רבינו - יאמר בפה מלא: הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של כיבוד אב ואם, כמו שנאמר "כבד את אביך ואת אמך".

הרבי זי"ע הסביר את התועלת העצומה שבדבר: הלא ההורים משקיעים כוחות כה רבים בבנם, רצונם ושאיפתם לראותו מתעלה בתורה ועבודת ה', אם כן חובה עצומה מוטלת עליו לכבדם כראוי, ולגרום להם נחת רוח ע"י שירצה בפניהם חידושי תורה, כדי שיווכחו לראות כי חיותו היא בתורת ה', ואז אין קץ יהיה לאושרם.

סיפר הרה"ח ר' נפתלי מערינג הי"ו מחשובי חסידי וויז'ניץ בוויילאמסבורג, שפעם הכניס בחור אחד "שעות צעטל" אצל הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויז'ניץ-מאנסי זי"ע, וכתב שם שבשבת קודש למד שלש שעות. הבחור היה בטוח בעצמו שהרבי יתן לו לטיפה [גלעט], בחור לומד שלש שעות בשבת? וכי מילתא זוטרתא היא? אבל במקום זה, שאל אותו הרבי: וואס האסטו געטאן די איבריגע צייט? [מה עשית בשאר השעות]..

ושמעתי מאת הגה"ח רבי ברוך גריפל שליט"א, משפיע רוחני בקהילת באבוב בירושלים עיה"ק: במקום אחד כתוב שהאריז"ל ישן ב' שעות בשבת ביום, ובמקום אחר נאמר ג' שעות. על כן ירא שמים יוצא ידי שניהם, ומחמיר לישון ה' שעות...

הרה"ג רבי משה פריד שליט"א בעמח"ס וגליוני וישמע משה מספר:

(נועם שיח)

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: Ls@dirshu.co.il